

DE NIEUE TIED

BLAD IN 'T PLAT

7

September 1997
241-280

Willibrord Demmer
Herman Finkers
Herman Haverkate
Everhard Jans
Gerrit Klaassen
Gerrit Kraa
Frank Löwik
Bennie Sieverink
David van 't Veen
Goaitsen van der Vliet
Willem Wilmink
Bert Wolbert

Asterix döt plat!

LOAT OE NICH
NEUGN...

De eerste
gesjichte van
Asterix den Galliër
zöt t lech
op zoaterdag
den 18n oktober
tusken dree en vief in
t Eansker Theatercafé
met völ gedoo,
Trio... en zoo...

De duur is lös!

DE NIEJE TIED

Blad in t plat Nummer 7, sept. 1997, 40 ziedn, weenkelpries *f* 9,-

Weerldwied <http://www.a1.nl/bb/blad/dnt/index.htm>

Redaktie Gerrit Klaassen (053-4310019), Frank Löwik (058-2131941),
Goaitsen van der Vliet (053-4358890)
Meugelike biejdreagn (as t kan op schief) noar n oetgeaver.

Oetgeaver De Oare útjouwerij/De Aandere oetgeaverieje
t Sander 36, 7522 AM Eanske, 053-4359229, e-mail vdvliet@a1.nl

Abonnemeantn Ieder nommer keump eerst as t kaant kloar is. As
vastn leazer betaal iej tweentig ceant de bladziende (in t boetnlaand,
krek as lös in n bookhaandel, een geuldn t nommer meer) en op zien
meenst 25 geuldn van te veurtn op giro 4611391 van n oetgeaver, met
opgoave van t eerste nommer wa'j in de busse weelt. A'j schriftelik
opzeit (of as wiej t der biej daal smiet!) krie'j wierum wat der nog stee
van oew veurschot. Alle veurgoande nommers bint nog te kriegen veur
n zölfdn pries.

Tekstverzoargng en zetweark Bits & Books, Eanske

Drukweark FeboDruk, Eanske

Beeldmeark en veurkaft Gerhard van Dragt bNO

Sponsor De auteurshonoraria veur de metwearkers an dit nommer
wördn betaald deur De Twentsche Courant Tubantia in Eanske.

© 1997 De Nije Tied, Eanske Niks oet dizze oetgaav mag wördn
oavernömn zonder schriftelik goodeveendn veurof van n oetgeaver
en/of van n auteur den t anbetref.

ISSN 1380-6955

INHOALD

- Herman Haverkate, *De bosschop verstoan* 242
 Gerrit Klaassen, *In nen anvaank* 243
 Willem Wilmink, *Plechelmusbasiliek, Oldnzel* 246
 Gerrit Kraa, *Nen niejn bril* 247
 Redaktioneel, *Ben Mulder (1932-1997)* 250
 Frank Löwik, *Kultuur um te bruln* 251
 Goaitsen van der Vliet, *Wat nich in Diekhoes hoof* 253
 Gerrit Klaassen, *Verdaamping van perspektief* 257
 Frank Löwik/Goaitsen v.d. Vliet, *Asterix döt plat!* 260
 KORT EKUURD:
 - Bennie Sieverink oaver *Taal tussen Oldemarkt en Oldenzaal* 263
 - Goaitsen van der Vliet oaver *Ik wol een leedjen zingen* 264
 - Oaver *Zuute zunde* 265
 - Oaver *Sinds ik oe kenne* 265
 - Oaver *Angstanjagend* 265
 Willibrord Demmer, *Ollen* 266
 Frank Löwik, *Rebullie op t ies* 267
 David van 't Veen, *Enschedese School - Hengeler weend* 269
 Bennie Sieverink, *Un hert veur steen* 271
 Everhard Jans, *Dreumreise veur keender* 272
 LEU, POTLEU & STUMPKES:
 - Frank Löwik, *Biej bladziede* 242 274
 - Frank Löwik, *Helligheid dee blif* 274
 - Gerrit Kraa, *Wat mean iej wal* 275
 - Gerrit Klaassen/Goaitsen van der Vliet, *Wiej meant t wa good* 276
 - Bert Wolbert, *Reaktie op KORT EKEURD* 277
 - Goaitsen van der Vliet, *Bescheed op reaktie* 277
 - Bert Wolbert, *Finkers ziene meaning* 278
 - Herman Finkers, *Bestn Bert* 279
 - Frank Löwik, *Klōafzin 3* 279
 IN & OAVERT PLAT 280

De op ziede 213 van t veurige nummer van DE NIEJE TIED ankönningde biejdreage van Fred van de Ven (Trio00) is verzat noar nummer 8.

Herman Haverkate

242

De bosschop verstoan

Mien moo, vrogger,
reurn zich aait in t plat.
Ik zol t ok wa wiln,
mer dee tied he'w ehad.

De sproak van mien moo,
de bosschop verstoan,
dat is in al dee joarn
verleurn egoan.

Doarum zwieg ik stille.
Doarum proat ik gin plat.
De leu verstoat t nich meer,
dee tied he'w ehad.

In nen anvaank

Dizze gesjichte geet oaver nen heerboer - ok beneumd Hearn of Hearn-boer - den alns wat m heurn oet ziene haande vort zöt gliedn. Vaste grond wördt los zaand. Hee steet der biejen kik der noar, mer is nich biejen haand um t spil biejen mekaar te hoaldn. Noa at e as nen vaar ofstaand hef doan, kömp e as nen oom der biejen in en wördt e der as n eumke achterhen doan. Hearn wördt klenner en klenner, geet der oonder gedoeft en löp met n nös zoowat in t rulle zaand. Hearn wördt Hearnke. Hee den t doomoals nog vuur t zegn har wördt van nen grootn boer den piel in n eand en greuts löap töt n eumke zonder spil den nich meer met mag doon. En at t eenmaal zoo wied is hefe nich völ meer te koop. Dizze gesjichte geet dan ok oaver hoo at t bearg-of geet met um. As n spiejeumke sjokst Hearnke an t lestn vort. t Oavndrood, of wat der nog van oaver is, temeut.

En in nen anvaank was der hilndal niks. t Was der stikkedeuster en hertstikke leug, dat was t der. En de weerld was ne weuste. Heurn en zeen vergöngn. Eerstns mos der lech komn um te könn kiekn wat der zegd wördn. En der was lech. n Groot hel lech at der inteagn zol wördn zeen. En op n oavergaank van t daglech noar n deustern kwam der n tweedoonkern. Wieders kwam der oet t water n umspansel met n zweark, dat met blauw-wit en zwart-gries was inklurd. En 's nachtns, at t nich stikkedeuster was mer n hemmel kloar, dan was t steerngeglem en de tweenkelnde moan te zeen. 's Aanderdaagns gung t water oonder n hemmel noar de leagste stie zoo at t ok eargns dreug kon wean. Dat wördn t laand neumd. En n Heerboer - ok wal Hearn-boer neumd - zag dat t slimmer könd har. Der was wier nen wölkedag met hengoan. t Wördn oavnd.

t Wördn morn. Met roet, buske en beume, viske, vöggel en beeste kwam der leavn biejen kwam der iederbod wier nen oavnd en wördn t krek zoo wier morn.

En noa ne kleane acht daag was doar t means. En met at t oasemn har t nen naam. 'Ada wel bis doe?' dö Hearn en röak en veuln t lief. t Meanske löat Hearn gewördn, mer nich te wied hen. Voort gung t an t nusseln an. Wat Hearn-boer vuurof ok scheunkn har, der kon gin danksweerd of. Met dat t means der was nam t alns oet haande en brachn t oonder eegn beheer. t Was of t Hearn al nich meer heurn. t Means was allenig. At anleutign de haalve weerld heurt... dö Hearn-boer biejen zichzölvn en doo stönn ziene gedaankn evn stil. Den Heerboer prakkezeern in de wiedte

vuur zich oet. At anleutign zich dat too hebt eegnd, dan blif der aait nog ne aandere helfte oaver vuur t eavnwicht, schöat t Hearm in t zin. Der zal nen poalboer mötn komn, dat zal der! Een den krek miej zölvn is. Doo't t der van har dat t means slöap, kwam der nen rossign keerl oet en met wördn t meanske vrommes. Ada en Evert hetn de leu. En doo leak de weerld te klean. Met de enè helfte ok de aandere. Doar was joa glad nich met reknd. Dit gung Hearm finoal boetn de begroting. In de hoed was Evert feiliks völs te lui um wat mer ok an te pakn; of t mos n good mōalke wean dat hee zich löat smaakn, dan wol hee nog wal s nen tootas doon. t Eavnbeeld was meer knech as boer: een van t slag dat net zoo leef t beus bie j t wearkn anheul en bie j t etn oettrök. n Heerroom har t zich wis aans vuursteld.

Evert was nen dreumerd. En Ada har de bokse an. Hearm-oom har nog stil hopt t meanske te könn teumign duur t luijn Evert op n niknakn te beendn. Mer Hearm har better könn wetn: vrouwleu as Ada loat zich nich n halster anlegn, doar waart zee zich wal vuur! Doar har Heereumke boetn reknd. Hee dachn der met Evert as poalboer niejs wier zegnschop oaver t earfgood met te könn kriegn. Dat har e dach. Doarmet was Hearmke nog vōl wieder van t perceel kömn. Hee was t spil kwiet en moch nog bliej wean um op nen goodn zoaterdagnoamiddag n belt an te mögn keern. Weark dat n vriejgezeln oaldeumke nog too kan wördn dach. De weerld van Hearmke har zich klennerd. Op de helfte wesseln e efkes van proem-tabak.

Hearm-eumke keak der noa en vun dat t wa good was. Hee spiejn den broenn vloks op t zaand woar at e nog wean mos en keern as n richtig spiejeumke verdan.

En Ada regeern verdan. Zee was gin meanske van kommosies, smokweark en flantuutn, mer was der meer ene van 'Allo an t weark ie j luijn duvel. Der an!' At de zommerdag dē zun sich ok nog mer an n hemmel dörvn te loatn zeen, besteln zee Evert voort de graavns oet te meain en an te haarkn. At t s zol wean en doarboavn zoln de sluuzn losgoan, dan mos t laand joa wa laand könn blievn. Mer at t lech n luk al te hoog an n hemmel stun lag Evert nen langn Engelsn brief te schrievn. Tegn t middagmoal mealnd e zich evn. Doarnea mos e drok wier hen. Verdand met zienn dreumboschop woar e bie j zoel weer n tweedoonkern heandig met haaln kon. Nee, met wearkn was luijn Evert nich met an, dat har e nich oetveundn. Of t mos 's oavnds wean at aandern de hoed meu zoln hebn van t pockeln, dan göng vuur Evert t adamn an. Benaamd tegn at de zun oondergöng kon hee der

met gewöörnd. Dan wearkn Evert wal vief kwarteer in t uur. Want Evert kon wat in de mouwn hebn at e der nen potjandorie opzetn. Dan was hee oersteark, stearker as nen ever. Dan was hee Evert!

En t spiejeumke veuln t ankomn. Der was trek in de loch. Hee guddern. Dit moal bedröagn de zintuugn um nich. t Begun te tweedeustern, schoonwal t weark nog nich doan was. En hee zag zich dit alns s an. Pflutsj. Wier nen vloks. t Zin was der oet. De leste tied har e zich alverdan ploagd met prakkezoasies en stief kiekn in de wiedte vuur zich oet. Hee har der zich s good oaver beroadn, mer hee kwam der nich oet, dat dö e nich. Bloots kringelkes woarat e in dachn. Was dit noe wat e der zich in n anvaank van vuur har steld? t Spiejeumke wus t al nich meer. t Löap m der duur, leak t wa. Of höal e zichzölvn vuur n gek? t Rooie zunlech dö de groond efkes oerachtig liekn. Dit moal was t zweark zwarter as dat t ok mer ene keer wes har. En spiejeumke pakn den kroam bij mekaar en gung t gleempke rooie lech, of wat der nog van achterhen n koam an n eander keak, temeut.

Willem Wilmink

246

Plechelmusbasiliek, Oldnzel

Dit is t hoes, wus ik as keend,
woar alns in dizze stad um dreait.
Noe dreait allenig meer de weend
der nog umhen en weait en weait.

Dit was aleer n hoes van God,
dat vrede in t gemood kon gevn.
Noe is t aait duuster, aait op slot,
t kon ok wa n fabriek west hebn.

Ik heb kortns nog doarboetn stoan
en ik besefn tot mien schrik:
wa'k dachn dat nooit kapot kon goan,
is eerder oet de tied as ik.

Nen niejn bril

Jari (ach, dat wee'j wal, van Doevn-Garrads-Gaitwillem, den etrouwd is met Dika van Naatsn-Bats) leup met Lisette duur de Grotestroate. Ze keann mekoar nog neet zoo lange mear t gloodnieje was der nog neet of. Ze harn mekoar vaste as leu met heugtevrees op n raand van t dak van nen toornflat. t Was oavnd, de weenkels waarn lös. Ze harn al in ne Pizzeria ezetn, Calzone Con Amore, lekker gleaske chianti der bie. t Leavn kon slechter en non gung t op n film op an, um neegn uur zol t beginn. Lisette har net nog ne keer Jari nen mirakelsn smok egeevn, mildn op de stroate.

'O, Jari, ik kan t nog mangs neet bevatn da'w mekoar eveundn hebt!' reup ze froai hard; en Jari zea wat smiespelig dät e der net zoo oaver dachn mear hee veun eegnlik dät de aandere leu dät neet hoovn te heurn. Zooiets ko'j ook wal zegn a'j oargns ongezeen an t vriejn waarn. Schoonwal - dan ha'j wal wat aandere te doen as kuiern, dach e.

'Mu'j s kiekn, Jari, allo! Loa'w hier efkes noar binn goan, kö'j nen niejn bril opzetn, k heb der pas oargns ene ezeen, toew dacht ik nog: te gek, as Jari zónn bril op har, wat zol um dät mooi stoan!'

En vuur Jari der oarg in har, steunn ze in zonn weenkel woer ze briln harn in plaatse van behang.

Jari was beniejd of dät non altied zoo zol goan. Zinne vuormalige vlamme (Hélène, bloond, helblauwe oog, de meuste eier boavn in n korf en zoo) har um óok al nen bril ansmeard, en wat um betröf bleef dit montuur nog n poar joar op zinn neuze stoan: un mooi dun montuur met roonde roetn der in, Hélène was der best met te passe ewes. En t har ook nen bestn ceant ekost, dät har t. Mear jä, vrouwleu...

Lisette steun al te roopn dät Jari hierhen mos komn, hier ha'j den bril den ze har ezeen en Jari leup met gepaste teegnzin noar de lange leenkerwaand, niks as montuurn.

Der waarn nog méar leu in disse brillerieje en n kearl achter de teunbaanke ('show desk' neumn ze dät teegnswoordig) weankn met de haande achter ne schoefdure, blikboar um mear personeel oet de woarkplaatse noar vuurt n te loatn komn. Jari steun al met t nieje montuur in t spiegel te kiekn. Gadderrie, n zeskaantig gevlamd montuur, rood as rabarber. Bril met gevret, dacht e. Affijn, alns better as kontaktleanzn.

'Kan ik u ergens mee van dienst zijn?' zung ne stemme. Jari kreeg op de stea n geveul of der ne vette rotte van eunder noa böavtn teegn zinne rugge opkreup. Doar steun Hélène! (Nog aait bloond, helblauwe oog en t eiernös was nog neet oet-ehaald.)

‘Kan ik u ergens mee van dienst zijn’, dät was neet de eerste keer dät ze dät wol. Jonge jonge, hee zag t allemoale vuur zich, niks as beeldn van nöawkes n joar eledn: n biejbantje bie t drive-in restaurant. Van dee hoge flat-kadetn bakn.

Hélène was tegelieke met um annömn en ze mosn alns stap vuur stap learn: achter de kassa stoan, vreandelik bedeenn, hamburgers bakn (twaalne van dee sjoelschievn van 18 groad oonder nul op ne gloepns hete plate plearn) en dee mos iej efkes later tusken twee van dee halve spoonsboln klemn, mosterd en ketchup doseern, greune bleakes der tusken legn.

Greune bleakes, dät waarn ze zelf ook ewes, mear ze harn rap bie eleard! t Was doalkes groot an, Hélène was zoo ezegd roemschoots, loat wean wat t wil, en hee was wal tooschetelik. Ze steunn mangs achter de kassa nog stiekem met de veute te vriejn.

Hélène. Hee dreumn der ’s nachtns van. As zee binn köm zung hee zin zelf bedachte versje: *O, mien leve Hélène, boeuf blonde d’ Aquitaine*, en dan kreeg e nen zacht n ziegder an n kop en dan begun t gesmok en affijn, hee kreeg der gen genug van. Totdat t op de stea of was elop.

Asof hee wakker wör eschod, zoo was t um vergoan, dree moand weeld-west verkerige en toew har e öar achter de kassa zeen stoan en har e edach: dus dät is now Hélène, net asof t nen aandern was. Vórt met de verleeftigheid, hee har zich de leste wekn toch al eoarger an dät geteut, zee röateln an een bol verdan, oaver t VWO-eindexamen, oaver natuurkunde studeern an de universiteit of op de hogeschole of doalkes an de slag; ze teutn an één bol verdan, öarn moond gung net as ne legnde henne t gat.

Hee har t op de stea oet emaaft en dät was nog genne kleanigheid ewes, göln en angoan en nen hoop gejammer en oo, Jari, oo Jari, mear jä, a’j gen koln hebt kö’j n kachel neet loatn braandn, zegt s dät t neet woar is.

Hélène har dreks t biejbantje op-ezegd en doew köm der al rap n niej meaken in t restaurant, en dät hetn Lisette (broene oogn, hennahoar, en dan dät spölse neuske). Hee har a wier n versje bedacht: *Iej hebt, mien leef Lisette, mooie pötte op t kabinetje*. Affijn, met disse Lisette (iej mosn oe schaamn met oew versje) steun e dan non te kiekn noar nen niejn bril... Hoe Hélène hier zoo rap terechte was ekömn bleef de vroage. Natuurkunde studeern? Opticien? Woarkn en learn? Zooiets zol t wal wean.

‘Kan ik u helpen?’

Zee har nog genn tel neurig ehad um de situatie oonder controle te kriegn, Jari met de gloodnieje anweest den doar geestdriftig oaver n niej montuur steun te tettern: neet zoo roond, want dät was alwier oolderwets, of neet dan? Wat zeg iej, min leef? Lisette kieteln um verdöp ook nog langs de wange. Hee steun doar mear wat te kuchn en Hélène knikn.

‘Ne keer veraandern kan gen kwoad’, zea ze, ‘iej mut neet te lange met t zelfde loopn, woar of neet? Verandering van spijs doet eten!’ En ze glienvn um net zoo leef an as ne haai dut met nen verdwaaldn surfer en Jari achtn t better um schoapachtig noar al dee montuurn te kiekkn. Halve briln, goaldne montuurn, zulverig, roond, hokig, de peutjes hoge an t montuur of wat leger, stoal, keunststof, doar was nen hoop te bekiekn mear hee zag neet völle.

‘Jä disn, dät lik miej wal wat,’ zea Lisette, en ze haaln vanniejsn t zeskaantige model van t schap an de mure. En toew mos Jari der wal an geleuvn, hee mos zich nen halvn slag ummedreein en kreeg van Héléne t montuur op ezat, ze steunn liek teegnoaver mekoar, oge in oge, hee zag de vlamn in de pupiln daansn. Hee wus zekers dät Héléne dit montuur kitscherig zol veendn, mear zee zung net ietskes te schel dät disn bril heel mooi steun, wier heel wat anders, neetwoar, mevrouw?

Mevrouw! Dät zea ze, mevrouw, verestig woar, en Lisette steun der oargeloos bie en kneep um in n oarm en zea: ‘Steet oe heel leef, doar raak ik neet op oet ekekn’, en Héléne har efkes wat met de oognbröa en wol nog wat an t montuur verschoevn en zee gung wier vlak vuur um stoan en doew keek ze um steale in de oogn, heul t montuur vaste en steuk um met nen schoarpn peenkneagel vlak nōas t oor in de hoed en zea ook nog gauw poesleef ‘sorry’ en doew mosn der nog nije glaazn in.

Hee mos achter n kiekcomputer zitn. De beide glaazn twee plus.

‘Dät ha k ook al in disn bril,’ zea Jari.

‘Dan is menear der neet kortzichtiger op ewördn, ha, ha,’ zea Héléne vaals en dät veun Lisette wal grappig ezeg. Ook Jari lachn wat, as nen sik in de netteln.

‘Toch zol k oe anroadn um t leenker glas prismaties te loatn sliepn,’ zea Héléne, ‘n computer gef an da’j n heel klean betje loenst, kö’j op n doer n zear heuvd van kriegn.’

Jari veun alns good, as e mear vort kon, noar boetn, friske loch, friske loch. Oaver dree deage n niejn bril ophaaln.

Boetn haaln e twee keer achter mekoar de schoolders hoge op, asof e dartig zäkke Portlaander op n nekn noar nen zoalder har ebuurd.

‘Iej zweet,’ zea Lisette, en ze keek um in de haand. ‘Heurn iej dät? Menear en mevrouw! k Wusse neet da’w der al zoo oald oetzagn!’

‘k Hoolde neet van dee weenkels,’ gromn Jari. Hee was bliej dät ze non bie de filmzale waarn.

Doew hee dree deage later n niejn bril opzat, köm um de wearld wat vrömd vuur, mear n kearl den um hulp (hee was non zoonder Lisette, en Héléne

was noargns te bekenn) zea dä'j hoaste aait mosn wenn an nije glaazn, en al helemoale as t prismaties was.

t Nije montuur kostn um n poar kneupe van t buis, doar ko'j heel wat hamburgers vuur opetn. En as e non mear neet steale vuur gek leup, hee har t geveul asof e as ne loopnde alarminstallatie duur de stroate gung. Noa dree deage slimme kopzearte was den kearl van den brilnweenkel wal zoo good um de glaazn nog ne keer duur te metn en toew bleek dät t leenker glas finoal aandere was as twee plus en n computer wus niks van prismaties. 'Doar is oargns iets mis-egoan,' excuseern n kearl zich. 'Wiej zorgt vuur n aander glas. Garantie, dät sprek.'

Hélène, loeder, dach Jari. k Kriege oe wal wier. En dät was non juist t leste wat e zol wiln.

Redaktioneel

Ben Mulder (1932-1997)

Op zöndag den 13n april van dit joar is oonzn metwearer Ben Mulder deur n ongeluk - hee wördn grepn deur ne waag - in t Fraanse Cagnes sur Mer oet de tied kömn. In t laand woar at hee zoo de longn noar har hangn, is e hen goan. Veur de leu um m hen was dat wisse te vrog. Zoo ok veur de schrievers en de leazers van DE NIEJE TIED.

In ziene eerste biejdreage *Notre Dame* (DNT2, 65) goat t Hattems plat van Ben en ziene leefde veur Zuud-Fraankriek liek op. In oognschouw nömn hoodöanig hee an n ean is kömn, lik t achterof joa zoo navraant as e juist in dizn teks ziene dochter Judith in herinnering röp: umkömn bie n auto-ongeluk. t Is ok dizn teks woarin at e Jobs *'De Here heeft gegeven, de Here heeft genomen'* anhaalt. Un muziekstuk van Franz Liszt, schrevn noa n dood van den ziene dochter, wet ne tereurn: *t Stuk eindigt dan ok met de prachtige melodie van t lied 'Wat God doet dat is welgedaan...' En hoewel ik dat noe de meest pure vörm van vluukn vinne, mu'k toegeevn dat t mien toch pakt.* Wieders hef Ben tekstn veur oons schrevn as *Handn* (DNT3, 99) en *Silbertanne* (DNT3, 111), dat e ok hef veurdreagn bie geleagnheid van 'DNT een joar gangs' op zoaterdag den 11n meert 1995 bie V&D in Eanske. Wiej hebt der nog ne mooie geluudsopname van.

Met *De Brug van Wheatstone* (DNT6, 213) leavern e ziene leste biejdreage an DNT. Doarmet hef Ben Mulder oons n klean earfgood achterloatn en da's um danknsweerd.

Kultuur um te bruln

Kortns was ik in nen bookhaandel in de Frese metropool. Ne lange Hunne met nen profeetnboard stön veur de booknschapn. In bei ziene knökkige haande heuldn ziene lange vinger wa vief beuke vast. In eenn völn dee oet de umklemming. Met nen bom alns veur de groond. Hee op de hoekn. Keek schroat umhoge. 'Sorry,' deu hee leuk, '*Ich bin ein Almeloër*', noar t book van Herman Finkers.

Doar stoa'j dan as oaldn Beetwörtel te kokn. Tene krom in de schoon. Iej deankt van: hounn? Nee, mag nich. Stönn ok te völ getuugn bie, aans.

Lest neumn nen litterairn onbach n mislukt Vloams pleatsken t 'Almelo' van Belgie. Humor? Um te lachn zekers. 'Een stoplicht staat op rood, een stoplicht staat op groen. In Almelo is altijd wat te doen.'

Mer wat is dat: zoo achtereers te doon oaver zonne amparte stad as Almelo?

Ampart, joa. Noe nich benaamd van de architectuur. As der oons iets kleut is t wa dat. Nen Gorgoonnkop löt de stad op t eerste gezichte zeen. Schoonwal? Der hebt bouwmeisters zoo onmeundig eer beste doan op ere steenpuustn dat ze van lillikigheid umsgeliek wier mooi liekt.

Kwa ruimtelike planning, as dee der is, een toetmem. Al leit wiej wat dat angeet bie Eanske - met den Boelevard - an n achterstn spön.

En toch kö'j in ginne stad in Nederlaand zoo huuln um de kultuur as juus hier. Dat kömp deur de isoglosn. Iejleu wet wa, de heandige sproakverscheln dee't deur oonderzoekers in zwierige lienn wördt opteeknd. In Almelo leit ze riegnheupe. Zoo mer oaver de stroatn, stoepn, moatn, granaattrechters. Isoglosn. Herwes en derwes kroonkelt en kreanselt de sproakgreanzn. Wel bescheed wet waart zich op wat peunt in de stad en meer nog an ere rafelige eandn. Um der s twee oet te nemn.

Den weg van Almelo noar Mariaparochie. Iederbod kleenkt doar t getoe-ta-toe-ta van witte auto's met zweailechtn. Woarumme pleert de leu noe juus doar van de fietse? Umdat der nen haandvol isoglosn boavnop mekaar oaver de stroate lig. Wat ne plek doar achter de oetspanning De Mooie Vrouw. Den Toornt van Babel is der n wreutnheupken bie.

Almeler kaante is t 'wiej kiekt deur de deur deur' en ginne kaante 'duur de duur duur': eu/uu isoglos. Zölfde stie: iej/ej. De jongs oet Haarbig en oet Geester deudn van 'weij hebt'. Betken Almeloër verlakschouwn dat.

Boern oet dörpkes. Met eern halfproat. Mos joa 'wiej hebt' wean. Iejleu könt joa gin rech plat, deudn wiej, of vaalt oeleu dat 'teggen'. Good noadruk op dat 'teggen'. Ko'j begriepn. Mos joa 'teagn' wean. Wösn wiej te better? Isoglosn.

Gapsn vol sproakgreanzn. Zoo mer kruus-kras oaver en oonder mekaar. Wat wonder dat ze doar almoalé daal kwamn met de fietse en oaver mekaar hen kuuln.

An den Wierdtnsn weg. Doar göng t der ok of. n Scheid tusken west- en oost-Tweants: 'neet' en 'nich' en t lange 'egeavn' en 'geavn'. Woar at de wölfdaakn stopn en de haalfumme pandaakn begönn mo'j de döpperkes good lös hebn. Karbonkels van isoglosn. Doar hobbeln dee van Wierdn en Eanter en Riesn en al wat noar de roomse schole wol met ere knalpötte oaverhen in de tied van nog-gin-helm-op.

Aait kwamn der wat met kapotte klamoatn den schoolplas op. De koezndokters in Wierdn wont al in grote villa's. Zee magnt de isoglosn wa vergetn hebn, dreain wiej ze dan nog luk op. De watn dan nog luk bleern.

Vroag ik oeleu. Woar kan dat nog in oons laand? Bruln um de kultuur? In Almelo kan dat. En toch woar a'j ok van wadn of van kwamn. Nooit ginne scheve gezichtn. t Leavt der as goo noabers noast en deur mekaar. En gin meanske in den drek treadn van: 'iej komt wisse van t Vjenne - mö'j heurn met den 'j' - met oew köppechie, schötteltie en köffertie en dan zekers ne loag op n balg.

Niks. Pais en vrea hoo hoge at de drumpels ok wadn. Wat ze der ok an kwazerieje oet noffeln. Nooit lillik doon. Nich teagn de mesntrekkers van Eanter of de motheupe van Vas. Alman in de weerde loatn. Doar könt de Hoetoes en Toetsies, Bosniërs en Hercegowieners en aandere roewmoze dee't mekare um niks op de hoed vaalt, wat van metnemn.

Ich bin ein Almeloër is oons Cjvis romanus sum!

Mer ja, wös den would-be lettervretter in den bookhaandel völ. Ik stapn oaver de twee steapelkes beuke dee at e zich wier terechte knooid har, den weenkel oet. Beurn ekstra de veute nich hoog genug op. Twee beuke scheutn oonder t schap. Good wied vort. Ok sorrie, zea ik. En mooi dom kiekn. Ik zin ok nen Almeloër. En hée wier an t griepn en gaddern.

Wat nich in Diekhoes hoof

Hoast zoolange at t meansken heugt steet der in dizze kontreijn alle wekn de taalrubriek *Wat nog niet in Dijkhuis staat* deur A.L. Hottenhuis in de kraant. Völle joarn hef dat zoo wes, eerst in de Twentsche Courant, laterhen in *De Twentsche Courant Tubantia*, zooas t nije 'dubbelblad' zich seend den 1n oktober 1996 voloet neumt.

In de joarn dat ik der nog nich zoo völle of wus, las ik dee rubriek met verwoondering oaver n riekdom van t Tweantse plat. Vandaag-an-n-dag doo ik dat nog krek zoo, mer, ik kan der niks an doon, miene verwoondering betref noe meesttieds wat aans an. Hoast alle wekn wa stoa'k dom te kiekn van t een of t aander dat mij vrömd ankeump of wis op slaterigheid van n auteur, den zich 'dialectkundige' neumn löt.

Noe mö'k eerlik zegn, ik har de leste joarn ok a n dun oog op n naam van dee rubriek, den deankn löt dat t *Twents Woordenboek* van G.J.H. Dijkhuis nen oard standaardweark zol wean. De welle van alle kennisse oaver de Tweantse modersproak! Kö'j begriepn: t is t slimste weurdebook dat ik kenne, met n steurnd tekort an slichte logika en un tevöl an schriefwiezn en foutn. Der is der nich ene bladziede zonder ampartigheeden. Doot der mij zoo mer ene lös en ik zeg oe wat der an schört, dat wi'k oe wiken! Joa, noe möt t der toch mer s n moal oet. Met alle respekt veur t onmeundige weark van Dijkhuis verstörvn duch mij, ut töt dree moal an too zonder al te völle vernemstig redigeerweark oetgeavn van n inhoald van den zienn kaartnbak wás en ís n groot ongeluk veur t anzeen en de ontwikkeling van de Tweantse sproake en platschrieverieje. Ik kan t mij nich begriepn dat de 'Twente Akademie te Enschede' in 1992 nog greuts eern naam an dee oetgaaf verbeundn hef. Zoowat zeg toch wa n luk oaver t wetnschoplik allooi van t doomoalige instituut.

24000 weurde zoln der in den dikn Diekhoes stoa volgns prof dr H. Entjes in ziene inleiding. A'j t good bekiet kan t doar lange nich teagn an. Hoogoet 10000 zo'k rekn, want n groot deel weurde steet der meer as een moal in, meestparts met ne aandere schriefwieze of vervoging. t Spreknde veurbeeld van de tweentig schriefwiezn van t woord *leavn* he'k in t eerste nommer van DNT (ziede 6) a anreurd. Nee, a'j as anvanger of boetnmaarksn echt s wat begriepn weelt van t Tweants of verlet an hölp bij t schrievn hebt, dan he'j der gin spier an. Dan kom iej van zölfs terechte bij de weurdebeuke *Nederlands Twents* en *Twents Nederlands* van K.D. Schönfeld Wichers. Dee bint nich zoo min, tenmeenstn a'j de eigngedreaide mer nicherum good deurdachte en konsekwante schriefwieze veur leef nemt.

Genog hieroaver, veureerst dan. Ik zol liedsnsgeern luk meer oaver de oetgaaf van Dijkhuis zien leavnsweark op n teks wiln, mer nich in dit verbaand. Dizze meimoand wol ik te gange oaver dee taalrubriek in n niejn Bants: *Wat nog niet in Dijkhuis staat* van H. Um an te geavn wat mij doarbiej knip, wil ik met oe zoo mer wat noa mekaar komnde ofleavingn deurnemn. Van vandage of dus, en dan mer s kiekn wat t wördt.

6 mei 1997

- *Earnst* zol 'reden' wean in: *nen earnst hebn*, nen bosschop, ne goo anleiding um wat te könn doen. t Hef der völ van vort dat t hier geet um ne plaatselike verbastering van t oalde Neersasse woord *eernd* dat wa dreemoal in Diekhoes (266) veurkeump met de zölfde beteeknis. In zien book *Taal en Volk van Twente* (Assen, 1948) zeg Dr H.L. Bezoen hieroaver (17-18): 'Ook het doodgewone Engelse woord *errand* (boodschap) is zo'n Saksisch erfstuk. Een Saksische dichter, die omstreeks 800 het leven van Christus beschreef, gebruikt het woord ook: *árundi* is het bij hem. Na die tijd komt het nog voor in een plat woordenboek dat in 1475 in de buurt van Kleef samengesteld werd: *erend* (...) Wil de Twentenaar het doel van zijn bezoek niet verraden dan maakt hij *nen eernd*, dan verzint hij een boodschap.' Ne verzunn reedn veur zien komn dus.

Vrömd is ok dat H. nog n paar vertalingn (Engels: *earnest*) en veurbeeldn gef dee't nich wat van doen hebt de hier behandelde beteeknis. Doar is *earnst* gewoon 'ernst', krek as *eerns* in Diekhoes (266).

- *Siep* zol 'hond' wean, 'geen hondenras maar wel een aanduiding voor een bepaald slag hond, die aan zekere omschrijving beantwoord.' Za wa. Völ wiezer maakt oons dat nich. t Zol der feilik geels nich in stoan mögn, mer Diekhoes döt oons wier bescheed, achter *siephond* (924) en *ziephoond* (1272): 'oude hond met *siepoogn*' en 'oude, afgeleefde hond'. Achter *siepoog* kö'w dan nog leazn: 'tranend oog', en meer van t zölfde achter *siepelöogken*, *siepel-oog'n* en *siepeugke*. In zien book *Twentse Woorden en Gezegden* (Hengel, 1980²) neumt Johan Gigengack n hoond *Siep* en zeg doaroaver (27): 'Laatstgenoemde naam slaat wellicht op het feit, dat honden vroeger dikwijls een *siepoog* hadden (een tranend oog), vermoedelijk omdat ze geen speciaal hondenvoer [zoonder zoalt, GvdV] kregen en gewoon aten wat de pot schafte: restjes aardappelen, groente en vet.'

- *Hennebeazen* zol 'bitterzoet' wean, 'uit de nachtschadefamilie'. Gin woord oaver wat Diekhoes (413) oons leuvn wil oaver *hinnebèzen*, *hinbeeren* en *himbeeren*: almoal 'wilde frambozen'. Gigengack (165) gef dee zölfde beteeknis an *hinbeeren* en *hinbeerzen*. Bezoen (152) verkloart t veurvoogsel *hin-* oet *hinde* ('wijfjeshert') zooas dat ok nog in t Engelse *hindberry* veurkump.

14 mei 1997

- *Botterleupke* zol 'botervat' wean. As vertaling van zon verkleanwoord zol ik toch net zoo leef 'botervaatje' nemn. Diekhoes gef *leupen* en *löpen* voor n veatken met nen oard greep der an. Mer doarbiej ok *botterleupn* (159), en dat löt miej toch t zölfde as wat H. veur n *botterleupke* höld.

Zoo is ok *zeailoap*, volgns H. nen hoaltn of zeenkn bak met nen dreagreem, in Diekhoes (1261) te veendn as *zèèiloop*, 'een linnen zak met beugel'. Joa joa, mer wat is t noe feilik, wi'k dan wetn as niejplichtign kraantnleazer met n dikn Diekhoes in de kaste.

Volgns H. zol *leupke* t verkleanwoord van *loap* wean. Niks van an! Mangs zit der nog wa luk systeem in dat oalde Tweants: *leupke* is t verkleanwoord van *loop*, en *löapke* dat van *loap*, en wat de leu krek zegt haank der van of woar in Tweante at ze joonk wördn bint. Volgns Gigengack (131) was t *zeailoop* (en dus ok *-leupke*) in Zeander, Soasel en Vas en *zeailoap* (en dus ok *-löapke*) in Noord-Deurningn, Weersel en Lönneker.

An t lestin, veur de leu dee t zoo nog nich genug is: in t *Jaarboek Twente 1968* (121) steet ne teekning van zon *leupen*.

21 mei 1997

- *Meuten* zol 'een stoet tegenhouden' wean, dewiel at t letterlik gewoon 'tegenhouden' is in alle meugelijke toopassingn. Diekhoes (662-663) gef doar n groot getal an veurbeeldn van: t meutn van nen kloot, van n dreaind rad, van umleupsel en, joawa, 'de weg versperren voor bruiloftsstoet' met nen *meutstok*. Wat 'nog niet in Dijkhuis'?

- *Leelke dear* zol 'gebeten hond, mikpunt' wean. Zonne oetdrukking zol woarlik wa ne verrieking van Diekhoes wean, mer dan vanzölf wa as *leelk* (zoonder *-e*) *dear* (of *deer*). Woar geels nich van neumd wördt is dat *leelk* t zölfde woord is as t Hollaandse 'lelijk'. Doarvan doot der zich in Diekhoes nog alderhaande falderaties veur: *lellik*, *lelluk*, *lilk* en *lillik* met vertalingn as 'kwaad' en 'onvriendelijk' dee't ok a luk kloarigheid geavt oaver wat n *leelk dear* of n *lillik deer* inhef. Vroage blif wavunne schriefwieze der an t lestin met geet striekn.

28 mei 1997

- Benaamd dizze ofleaving drok oons wier met n nös boavn op de onbroekbaarheid van n dikn Diekhoes. *Veerdig* steet der twee moal in, met umschrijvingn 'klaar, af, gereed' (Duuts: *fertig*) en 'vaardig, bedreven' dat t in de kraant behandelde *iets veerdig weazen* ('iets (goed) kunnen') verkloart. Op de zölfde ziede (1097) kö'j ok nog veendn: *veereg* ('handig; van alle markten thuis; gewiekst; lichtvoetig'), mer doar bi'w der nich met. Diekhoes gef

meer: *vaerig* (1087) as 'vaardig, gereed', *väerig* (1087) as 'vaardig, klaar', veer moal *veerig* (1098), twee moal as 'klaar', een moal as 'klaar, afgedaan, verricht hebben' en een moal in *t weark steet em veerig* ('hij heeft er aanleg voor'), en an t lestn nog n moal *verig* (1118) as 'klaar, gereed zijn'. Völ niejs kan H. doar nich bieje doon, of t zol *haand hebn van* ('meester zijn') mötn wean. Mer dee oetdrukking hef e op den 5n juli 1995 al behandeld in ziene rubriek! - Un *hoes op ra* ('een huis op wielen, woonwagen') is bieje Diekhoe nich te veendn. Wa *raa'r* (843) as meervoald van *rad*. Ik zol in plaats van *ra* dan ok net zo maklik schrievn van *raar* woarvan a'j de leste *r* aamper-an oetsprekt, krek as in *blaar* (meervoald van *blad*), *naar* ('erg, zeer'), *paar* en *vaar* ('vader'). t Nijmoodse *slep-* of *sleurhoes* ('caravan') keump in Diekhoe vanzölf ok nich veur.

- Dat kö'w van *stinse kessen* ('Oost-Indische kers') wier nich zegn. Diekhoe hef *steenske kassen/kassen* (992), *stilstekossen* en *stinste kossen* (1002). Gigengack (75) noteert *stinse kossen* in Brookheurne, *stintse kassen* in Oatmörske en *stintse kessen* in Beuningn. Ok de oaverige beneumingn van H. veur de zölfde plaante bint veur n hil deel, meestparts met aandere schriefwiezn, bieje Dijkhuis en bieje Gigengack wa te veendn.

Un roem beschot van ene moand, duch miej. Genog um an te geavn woar at miene eargernis bieje de kraantnrubriek *Wat nog niet in Dijkhuis staat* vort keump. En loat der n hil deel hoarkleuverieje bieje wean, der blif genog van oaver woar-wat-bieje-zit dat kloar maakt da'j oe nich alns in n haals möt loatn hangn van wat der in de kraant steet.

Miej duch, A.L. Hottenhuis zol der good an doon temetverdan bieje t terechte maakn van ziene rubriek wat meer as kritiesn leazer oaver zienn eign scholder met te kiekn en nich zoo makkelik veur um zölf wean. Ik road ne ok wat vaker te neumn woar at e ziene veurbeeldn opdoan hef. En dan ok wat meer te roade goan bieje aandere 'autoriteitn' op dit gebeed, den dikn Diekhoe better noazeen op meugelike aandere schriefwiezn, en t hoaldn bieje weurde en oetdrukkingn dee't der ech nich in stoat. Eerst dan kan e den naam *Wat nog niet in Dijkhuis staat* woarmaakn en ne zinnige biejdreage leavern an n veerdn druk van t *Twents Woordenboek / Twents in Woord en Gebruik*, moch t doar ooit nog s van komn.

Loat kloar wean: um miej hoof t almoal nich en kö'j geald, tied en meuite better spandeern an n niejt Tweants weurdebook.

Verdaamping van perspektief

Proatn loat hen schrievn in t plat dat is joa nich wat. De wieze woarop der met um wördt goan is de meuite van t neumn hoast nich meer weerd. Noe kö'j der um lachn of huuln of iej zoln der oe onmeundig hellig um könn maakn, mer hef dat nog wat in? t Is meestns ene grote vertaalde hollaandseriej. 'Het ABN als referentiekader voor het dialekt.' Dat lik joa op zien meenst der bie j hen, at t a ginne kranke weerld is.

Dewiel at t de strektaaln bint dee't an de wege hebt stoan van wat noe 'Nederlands' het, zee'j dat der in dizze tied van zoogeneumde opleaving van de dialektn, steeds vaker vanoet t Hollaands 'terugvertaald' wördt noar nen oard plat dat joa steeds meer op n regiolekt liekn geet. Weurde as 'bokenbal' (Schrieversbond) en 'programboekje' (De Roskam) bint doar slimme ekseampels van, um der zoo mer s n paar an te haaln. Met rech plat hef dat nich van doon. t Hef meer vort van n opschoevn noar ne standaardisering waarbiej at den tongval juist nog verröd woar at de leu vort komt. t Rechte plat - joa, wat is dat noe feilik - lik te verdaampn.

In t viefde nommer van DE NIEJE TIED he'k t der in t stuk *Verschoeving van perspektief* oaver had dat t met de dialektmoand in Eanske luk n anknooin leak te wördn. In Almelo wördn der doomoals nog wat 'initiatievn in gaank zet' woarduur der nog sproak wean kon van ne verschoeving. Dit joar gung t zoaterdag den 10n meert op Braakhekke in Bathmen op an (oaver toneel en dialekt) en an n eand van de zölfde moand (den 27n) noar t Anker in Wierdn (zeet hieroonder wieders). Mer of t al met al ok wat um hakn har? Loat n leazer (en de leu dee't der bie j hebt wes) doar eer woord mer oaver doon.

'Bokenbal' - gin lak of smak...

Vuurof an de dialektmoand was der op vrijdag den 21n februari bie j t Oale Roadhoes van Tubbig dee tehoopkömste met den alderbarstns slimn naam, van platschrievers en aander slag volk. Bert Wolbert, den algeheeln koördinator van n schrieversboond, meann, vanachter n mikrofoon vuur ne zaal vol met volk, da'w ok wier nich te eufories oaver de opleaving van t plat hoeft te doon. An zich hef e doar bes geliek an, mer t vuurbeeld woar at e dat met angöf lik mie j der nog a bie j hen. In meender of meer met weurde as zoln wie j der verdacht op mötn wean da'w nich tevöl oet doot op Herman Finkers (den hilndal gin oonderzoek zol hebn doan) slöa Wolbert mer nen slag. Wisse, neargns hoof iej as ne koppel bleende hoonder achteran te goan,

mer um doarbiej krek Finkers te neumn... At der de leste tied een hef wes den zich s wat meer bemeuid hef vuur ne volweerdiger, eegntiedser anerkennening van t plat ten boate van n grötter publiek as dat van bloots platleazers, dan hef dat juist Finkers wes met zien program *Gen spatoader aans*. Met Schönfeld Wichers verstörvn en keerls as Demmer, Engelbertink en Van der Vliet hef e zich duur vernemstige leu loatn roadn. Doar zit der op zien meenst wal dree van bieje dee't wat t Tweants dialekt angeet nich van achtertn stoat te kiek'n. Juust dizze theatershow in t Almeloos plat is n schier kriställeke in t meestns schroale, laffe aanbod van Tweants plat op de plaankn. Dat smak verschelt hoof wieders gin betoog.

Nich zoer, nich zeut... Taamper?

Nen meender of meer bekeandn dialektkun(n/d)ign löat wetn dat hee de kritiekn van de redakteurn van DE NIEJE TIED mangs wal an de zoere kaant vun. Dit moal gung t um de receansie oaver t *Woordenboek van het Rijssens dialect* in nommer zes. 'En ik heb t ok van meer leu heurd, dat iejeleu zoo zoer bint', dö hee. Dat klopt dach ik, ik heb t ok a twee moal eerder heurd: eenmoal vaker oet n zölfdn haals en een moal via via, want zoo doot ze dat diznwegter meestns. Mer doar geet t hier nich um. Wiej wilt gils gin zoer wean, en gin taamper, en al hilmoal gin zeut. Zoer of wrang neudigt nich oet. Leavert ok nich wat op. At oe wel met n zoer gevret temeut koomp zö'j der nich zoo rap op ofgoan um der met an t kuiern te goan. Doar kom iej at t der op an koomp nich naar völ wieder met. Krek zoo geet dat met zeutigheid. Stroopsmeerderiej of mekaar bloots veern in t gat stek'n - woar at nen Spaansn pepper t mangs wisse wal s better kon doen - he'w n dun oog op.

Nee, dan lever hier en doar wat körrelkes zoalt en pepper. Zoalt um wat meer lak an den dialektpap te gevn. Wisse, zoalt kan bietn, mer zuvert ok. Zoalt bedearft den inhoald nich. Zoalt maakt da'j bieje n gladn nich zoo rap van de been goat en gif meer hoalvast. En pepper kruudt. Is t etn te laf dan kö'j der met pepper mœer smak an maakn. Wiej wilt, a'w met de platschrievers en -leazers an goat zitn, t pepper en zoaltstelleke op toafel!

Dialektmoand - niks gin zoalt op toafel, woar is n pepper?

Biej V&D hadn ze dit joar n Kreenk vuur de Twentse Sproak hilmoal vortstopt in nen hook van t restauraant. Wenig angeloop, nen heandign dood. Luk paradoksaal met n motto as *Gef m van ketoen*, is t nich? t Lik der wal vaker op dat bloodaarmood oaverschreeuwd möt wördn um te doen liekn at t der nich zol wean.

Buter schrif in n Baants van den 9n april oaver nen 'flitsende dialectavond'

in Wierdn. Zol hee der zölvn bieje hebn wes? t Program vuurof gaf wal nen verwochtingsvoln indruk, mer de oetvoering was nich van wat t zich löat anzeen. Doarmet wi'k an t kuiern van benaamd Herman Nijhof van t transportbedrief NijWa nich ofdoon. Aandere leu dee't an warn kunnigd en wat konn brengen woar-wat-biej-was dee warn der nich: Gerrit Morsink (van de trap ofvöln), Gerrit Kraa (in t zeeknhoes). t Was nich te hopn dat Anne van der Meiden wat an was kömn, want van um wördn den oavend ok a niks vernömn. Oaver den biebelprofessor wördn nich eens van neumd! Biej t heurn van wat vuurdreagers ko'j oe ofvroagn... och, loat ok mer gewördn. Wieje lacht der um en kiekt verdan. t Was wieders nog a zoaltloos. An t lestn van n oavend löat der een n tomaatnsap in doon. Mét - k zol leegn at t nich woar was - good wat zoalt en peppere der in.

Noa t optrekn van n daamp: woar is t perspektief?

Der blif zoo nich völn meer oaver van t plat op schrif, loat hen t plat woar ok nog wat litteraire preteansies bieje zint. t Goan en stoan van de Tweantse sproake zit in n groot verdaampingsproces. Der koomp noe nog zoovöln stoom of dat t zicht oe benömn wördt. Völn van de leu dee't der zich met bemeit meent dat den stoom synoniem steet vuur wat t plat inhef. Doar wö'j de weg joa glad met kwiet. At temet n daamp op is hemmeld blieft der bloots nog n paar zoalkristaln oaver.

Mö'w oons doar noe um kömmern? Och, wat zö'j doar op zegn... As t aans nich is dan is t nich aans. Iej könt slim wat in gaank wiln zetn as der niks op of koomp. Bescheed is beteun. Dan kö'j t aait nog doon vuur dee paar leu dee't t wa könt estemeern.

Wat oons iederbod wier opvaalt is dat t benaamp leu van boetnof bint dee't nog wal s van zich wilt loatn heurn. In Tweante zölf wördt t meestns met n stilzwiegn of achter de rug vort ofdoan.

Nichterum goa'w stöarig verdan, krek zoo laank at der nog n luk zoalt en peppere in t veatke zit en der nog wil an te beleavn vaalt.

Asterix döt plat!

1. Persberich (deur Frank Löwik)

Met n geveul van greutsigheid maak wiej oeleu bekeand dat op 18 oktober t eerste deel van de gesjichtn van Asterix den Galliër in Tweantske sproake t lech zal zeen.

Noa lange rikroadn, stille studie en nerig oaverzetwaark kön wiej, Goaitsen van der Vliet, Frees 'om utens' en Frank Löwik, boetenmaarksn Tukker, de oetkômste van oons veurnemn van zon dree joar terugge an oeleu veurleggn.

t Was op nen zoaterdagavond in Liwwardn, met n mooi glas wien en ne beste sigare - goonstige kondities um den voonk van inspiroasie oaver te loatn springn - dat wiej¹, wa hoaste tegeliektied, den a langer bestoandn weuns oetsprökn um t Tweents onder de andach van n groot deel volk - en dan benaamd joonk volk - te brengn deur middel van ne Tweantse versie van nen 'klassieker'.

Wat zint klassiekers vandaag-an-n-dag? Sophocles? Lucifer? Elektra? Least dat de jonge leu? Wiej hebt der n dun oge op.

Völ meer, duch oons, möj doarbije deankn an beeldverhaaln. Strips. Zoowat twee ginneroasies zint rechtevoort oprach met gesjichtn woarvan at t meest-

¹ Noot van Goaitsen van der Vliet: Sigaarn pofken doo'k geels nich en dat gleasken wien wil miej ok nich heugn! Al t andere wisse wa.

part van n teks steet in ballunnekes. En bieje dee ballongesjichtn stoat in bekeandheid de avontuurn van den kleann, vernemstign Galliesn strieder Asterix wa wisse boavnan.

Dat zol oonze preuve wean! Um veur noe en aaltied te bewiezn dat wiej met t plat num's oet de zied hoovt te goan. Wel könnigheid an t Tweanske plat had wus dat umsgelieks a. Noe kan t kloar wörnd veur t grote publiek. Oons oaverzetwaark oet n groondteks, t Fraans, is schrevn in de ennigste good deurdachte, logiese en konsekweante *Standaard Schriefwieze* veur t Tweants en aandere Neersasse sproakn van Goaitsen van der Vliet. Wiejeleu beedt t oe an. Ne prachtoetgaav beundn in hardn kaft. Komt! Least en geneet! Asterix den Galliër kats in t plat!

2. Wat richtlienn bieje t oaverzetn (deur Goaitsen van der Vliet)

Veur at t vertaaln angung hadn wiej oons wat richtlienn oetprakkezeerd:

- Wieje goat oet van den oorsproonkelikn Fraansn teks. Den is naar good deurdach deur de makers (Goscinnny & Uderzo). Zee hebt doarbiej reknd met nich te völle de zölfde weurde broekn. Dus woar at zee aandere weurde broekt doo'w dat in t plat zoo good at t kan ok.
- Oonze vertaling make wiej in n anvaank zoo letterlik at t kan, en hoaldt doarbiej antekning van meugelike alternatievn.
- De Hollaandse en Frese vertaling broek wiej allenig um mangs op n idee te komn. Benaamd de Frese vertaling van Harke Bremer en Jarich Hoekstra hef wat dat angeet völn in. De Hollaandse vertaling wik meer of van n groondteks en is mangs ginne beste.

- Eerst as wiej t hille oaverzichte hebt, goa wiej mooie amparte weurde of zegswiezn in t plat toopasn. Doarbiej kieke wiej woar at zon woord of zonne zegswieze zich t best verhöld töt n inhoald. Amparte zegswiezn mait nich meer as een moal veurkomn in t book.
- Umdat der a lange joarn ne Hollaandse vertaling is van t zölfde book, is t neargns good veur ne vertaling in t plat te maakn met völ Hollaands idioom. Wiej weelt juist geern loatn zeen wat a’j met good plat doon könt. Doarvandan, as wiej veur ne oetdrukking twee meugelike vertalingn hebt, dan geet de meest van t Hollaands ofwieknende variaant der met striekn.
- As wiej twee meugelike vertalingn hebt dee beid good plat bint en nich veurkomt in t Hollaands, dan he’w nog aandere kriteria: typies Tweants (understatement), ‘mooie’ weurde, en de begriepelikheid veur de leu in t verbaand van n teks.
- Wiej hoaldt preenspoals oonze *Standaard Schriefwieze* an. De peuntn woar at bieje leazers dan nog ondudelikheid oaver zol könn wean wat de oetsproak angeet, kö’w neumn in ne biejoag.
- In t book mö’w deels ok noar nen oard *standaard plat* op an. Doarbiej geet t benaamd um de kleenkers, dee’t in Tweante plaatselik nog wa wat könt verscheln. Doarbiej mö’w keuzes maakn. Veurop steet van zölfs t meest veurkomnde bieje alle good-plat-schrievers en -proaters in Tweante, mer ok aandere kriteria (zooas kloarigheid en eendudigheid) könt zonne keuze metbepoaln. Zoo heb wiej *waark*, *staark* etc. (WTw, Ach, Sal) i.p.v. *weark*, *stearke*; *oons* i.p.v. *ouns*; *oe*, *doe*, *noe* i.p.v. *ow*, *dow* en *now*; *oog*, *boom* etc. i.p.v. *oag*, *boam* (NOT), *board*, *hoar* etc. i.p.v. *boord*, *hoor* (Eanske); *nich* i.p.v. *neet* (WTw, Ach); *veur* en *deur* (Hollaands ‘voor’ en ‘door’) i.p.v. *vuur* en *duur*, mer wa *duur*, *gebuurn* etc. i.p.v. *deur*, *gebeurn* (stadsplat) en *steurn*, *veur* etc. i.p.v. *stuurn*, *vuur*. Verkleanweurde as t kan op *-ken* i.p.v. *-jen*. Dus *pötken met piern* i.p.v. *pötjen* (ZWT, Ach) of *pöttien* (NWT, Sal).
- Alle Galliërs loat wiej mekaar met *doe* ansprekn, aandere leu met *iej*.
- Galliërs *zint*, Romeinn *bint*.
- Goo naams hoald wiej geern an as zee dizze kaant van de weerld de zölfde lading hebt: *Asterix* (steernken), *Obelix* (obelisk) en *Panoramix* (den zener). Meuilik oet te sprekn naams dee’t bloots veur de Fraansn ne beteeknis hebt, zooas Assurancetourix (den bard) en Abraracourcix (t stamheufd), dee pas wiej an: *Lyrrix* (spölt op ziene lier en zeenk ziene ‘lyrics’) en *Majestix* (majesteit). In aandere gevaln perbeer wiej der in t plat luk van de zölfde lading as in t Fraans an te geavn, zooas *Haemencum* (hee-männeken) veur t kaamp Petibonum (Fraans petit bonhomme = kleen männeken), en *Marcus Veloienus* veur Marcus Sacapus (Fraans sac aux puces = zak veur vleu). Ik zol zegn, bekiek t s!

KORT E KUURD

Bennie Sieverink

Oaver: *Taal tussen Oldemarkt en Oldenzaal*

Van Deinse Instituut, Eanske 1997

t Zal de öaldern oonder oons nog wa heugn: den wedstried veur Oaveriesselse dialekt-schrievers. Biej de priesoetreiking op den 2n november 1995 bieje RTV-Oost prees juryveurzitter Jan Bouwhuis de kwaliteit van de inzeandingn. Ne selektie doaroeet zol verschienn in bookvoarm. Dat beukske is der noe dan eandeliks.

Nog veur a'k de bloomleazing in heb kekn bunt miene verwochtingn al meender hoog espond. t Umslag belöf nich völgoods: ne ofbeelding van t Elderinkshoes anno 1785. Taal oet de oalde deus? *Taal van Oldemarkt tot Oldenzaal* kundign t Van Deinse Instituut an in nen brief van januari 1997. Nen kleenkndn titel, doar is oaver noadach. Mar nee, *Taal tussen Oldemarkt en Oldenzaal* is t wördn - vort ritme, vort metrum.

Gen taal tusken wal en schip, wi'k hopn. t Beukske toch mar s lossloan. Gen juryrapport, mar van A.L. Hottenhuis n veurwoord dat meer vort hef van ne interne jury-instruktie. Thea Kroese döt doar oet naam van de redaktie nog bieje dat de eagn spelling van de schrievers is anhöaldn. Ne begriepelike beslissing, t is nen hilm toer um alns van Urk töt De Lut noar ene schriefwieze um te zetn.

Mar taal- en zetfoutn hadn der nich in hoovn zitn. Platschrievers wilt zich nog wal s vergisn in wearkwoordvervogingn: 'der wördt keuiert' op ziede 71 en 'keender verhongerd' op ziede 82. Doar heurt de t en de d natuurlik aansum. En bieje n bladoavergaank van t verhaal *Knienenvoor* is der n stuk teks kaant vortvaln.

Zeund, dizze bloomleazing was veur t Van Deinse Instituut ne unieke kaans um zich te bewiezn as professioneeln oetgeaver. Noe is t bleevn bieje goo bedolingn. De schrievers hadn better verdeend. Ere biejdreagn wördt deur Hottenhuis al anduud met 'De töpkjes van de garven oet Nedersaksiche proza en poëzie.'

t Geet um 27 schrievers woarvan 18 verhaaln en 28 gedichtn bunt ofdrukt, te beginn met de winnde. Ik sprak met Tromp de Vries, noadat e de eerste pries har kreegn veur zien verske *Nacht*. Den Urker schriever zear zölf nen veurkeur te hebn veur *Verskeuten kreut*, wat e in t veurjoar van 1995 schreef noa de herdeanking van vieftig joar bevriejding.

Blijft n paar verskes nog stekn in moralisties geriemel, hoast zoonder

oetzeundering van nivo bunt de verhaaln: *Wendy* in t Tweants van Fred Griepink, *Het peerd* in t Sallaands van Gerrie van der Waarde en t verhaal *As de klokken luddn* van Klaas Würsten in t dialekt van Zwartsluus. t Bunt vertellingn oaver passie en helligheid, oaver wil en verdreet.

Hier in Tweante haank nog mangs nen traditioneeln geest van witte wievn en van moraalridders as Buter en Buursink. Asof dat nen moatsstaf zol wean veur verantwoorde streekliteratuur. Dat hebt ze in de Stellingwearn better begrepn. Doar möt ze ok teegn de Freezn opboksen. An Harmen Houtman, Lodewiek Hooghiemstra en Johan Veenstra is dat wal toovertrouwd.

Goaitsen van der Vliet

Oaver: Hans Keuper, *Ik wol een leedjen zingen*

Eign beheer CDHK 0593, Dörrekum 1993

Oaver: Diana Vredenburg, *Zuute zunde*

Silvox 006, Silvolde 1995

Oaver: Gery Groot Zwaftink, *Sinds ik oe kenne*

Eign beheer GZ 1305, Vordn 1996

Oaver: Jan Ottink Band, *Angstanjagend*

Silvox 014, Silvolde 1996

Biej n bezeug met Trio00 an de Silvox-studio in Silvolde kreeg ik van Rita Keuper wat CD's met um te besprekn. n Paar doarvan bint a wat öalder, mer dat lik mij van gin bezwoar. Feilik woln wiej in DNT a völ langer oaver platmuziek te gange, mer t was der nog nich van kömn.

Hans Keuper ziene solo-CD hef luk meer in as n titel deankn löt. Achtteen stukke stoat der op: een instrumentaaltjen, elf eign ledern in mooi Dinxper plat en zes met aanderleu weurde, al met begeleiding op gitaar, 'monica' of 'domeneersörgeltjen'. De healdere produktie gef dee stukke krek t juuste roewe autentieke geluud, asof Keuper nich in den Silvox-studio mer gewoon in t hoes bij n heerd veur de noabers zingn en spöln döt. Nen al te zuvern zanger is e aait nich, mer dat mag nich jök. t Kleenkt zoo eerlik en direkt, dat t oe mangs froai kort an de hoed keump. Joa, dat döt t wa. Van wat leedkes wör ik kats vreulik van, wat aandere wet mij wa te reurn. Der is ok geels nich wat bij dat ik min zol wiln neum. Zölfs *De Polka* keump deur de oavertuugnde veurdrach nich oalderwets oaver.

Een citöatjen, an t lestn, Keupers kredo oet t titelleed: *Ik wol een leedjen zingen, een leedjen van 't volk, (...) maor 'k wolle mi-j neet riegen, ik bleve mangs ampat en loze volksverlakkers hebbe wi-j al zat ehad.*

De CD *Zuute Zunde* van Diana Vredenburg is net zonne Silvox-produktie van Hans Keuper met Caspar Falke an de knöppe. Ok hier achttien stukke dee't oardig oorspronkelijk op oe oaverkomt: mooie tekstn in t Oost-Veluws van Hermen Bomhof (1919-1988), op ene oetzundering noa op muziek van Diana Vredenburg. Ere stemme is luk hees vandaag-an-n-dag, mer dat mag ik juus wa liedn bieje eer mangs wat inhöaldn gitaarspöl.

Wat miej ok bieje dizze CD opvaalt, dat bint de verscheln tusken de weurde in t biejgoande tekstbeuksken en wat der wördt zungn: de a-umlaut (*ä*) van Bomhof lik bieje Vredenburg ne gewone *a*, en zienn oetgaank *-baar* kleenkt as *-boar* bieje eer.

Nichterum: veur de leefhebbers van röstige lusterleedkes is dit platmuziek van t heugste schap.

Gery Groot Zwaaftink mag dan 'troubadour', 'huusman' en zealwaagnveurman wean, t is ok nen geveulign. Dat is tenmeenstn t eerste wat miej in t zin schöt as ik miej ziene CD *Sinds ik oe kenne* anheure. Hee döt op gitaar en moond-ammonika, en hee pröt en zeenk in ziene eigne weurde, meestparts in nen oard Sallaands, oaver wat ne op de bene höld: 'vriendschap' (met ziene vrouw benaamd), ziene bewoondering veur en ziene verwoondering oaver de leu en t laand um m hen, den Achterhook.

Völ zit der nich bieje, of t zol *Veur de laatste keer aover den akker* mötn wean. Litteraire glaanspeunt loat zich in t biejgoande tekstbeuksken ok nich veendn. Ik kan miej good begriepn dat n groot deel volk zoowat juist wet te estemeern, mer miej kleenkt ut almoal wat te vrom of te zeut in de oorn, op t keenderlike of mangs. Zölfs de wat zwoarwichtiger tekstn smiet mangs nog leeflike deunkes of. Of ziene stemme t döt, of de produktie, ik wet t nich, mer op n ean krieg ik onmeundig völle zin an nen hoompn rood koovleis op mienn tealder: dat der s wat blood oet loopn mag!

Veur *Angstanjagend* van de Jan Ottink Band he'k mer elf regels oaver, en noe nog mer tien. Ne deepgoande besprekking met nen pleer veurbeeldn veur de leu dee't an n haalf woord nich genug hebt kan t a nich meer wördn. Acht regels nog! Ik möt eerlik zegn, de jongs broekt zich onmeundig um der wat van te maakn. A'j de muzikale klisjees en de nich al te vernemstige tekstn veur leef nemt, is t geels gin minne plaat. Recht good zo'k ne ok nich neummn wiln, doarveur is t miej te völle van t zölfde. A'j de helfte hebt heurd, dan he'j t wa had. Doarbije geet t zoowat almoal oaver de verleagne boele wat t meanskelik bestoan feilik is en de grote leavnsvroagn woar nums bescheed op geavn kan - ok Jan Ottink nich, in zienn eenmood.

En 'Vuur' en 'Schoonheidsideaal' hadn zee um miej wa vort mögn loatn.

Willibrord Demmer

266

Olleu

Mien vaar is dood
mien moor is nen blood
zee meann t wa good
mer zee wusn nich better

Ik wet wa aans
mer doo ik t wa good?

Ik gelöaf da'w mer wat anknooit

Good doo'm t toch nooit

Rebullie op t ies

V - Hallo lusteraars, doar wadn wiej dan wier met oonze rubriek *Dat is ok waark*. Wiej hebt n zetjen oet de loch ewes, mer doo't veurzitter Kroes van de Vereniging veur de elf Steedn t 't Giet oan' [t geet an] hef esprökn is t veur oons drok tied um wier in n ether te komn. *Dat is ok waark* ree vandage hillemoal noar Lutjewierum in dat toch zoo wied of-eleagn Frese laand um te kuiervroagn met Hindrik-Jan Pielkebuis, rayonheufd van... noe zeit t mer, Hindrik-Jan.

H - Lutjewierum.

V - Lutjewierum! Joa leu, en dat nich seend gister of eergister, niks doarvan, dat geet a vanof... No, Hindrik-Jan...

H - '32.

V - Neegnteen-hoonderd-twee-en-dartig! Jowa, ropt nog meer n blik ies lös! Keerl-en-gin-ean. Zeg s, Hindrik-Jan, dan zin iej ok gin tweentig meer... Hee knikt lusteraars. Dat könt de leu an de radio nich zeen, doarvandan da'k t efkes vertel. Hoo oald zin iej feilik?

H - 92.

V - Noe kiekt t toch s an. Hoo wördt n meanske zoo oald?

H - Deurzetn.

V - En good rookn natuurlik en op tied en stee n spier in t glas. Haaaa, machtig a'j zonn keerl heurt verteln! Iej könt der wa nen hilm dag noar lustern. Echt zonn stoern Frees. En oewn noaber, ok nen oaldvader a'k t zoo mag oetdrukn. Woar zin iej der ene van?

S - Pielkebuis. Sjouke. Omkesizzer.

V - Nen eumzegger. Van doarot den zölfdn naam. Hoo lange zin iej a rayonheufd, Sjouke, en wat veult zon rayonheufd noe?

S - Nen hilm zet en helligheid.

V - Hè? Verkloart oe...

S - Ik kan wat leu wa houwn. Dat kaan'k wa.

V - Houwn, heerlik, ech zonn stoern Frees. Neumt oons s ne kategorie, Sjouke.

S - Ik dachn dan voort an tv- en radioleu dee't a eand oktober bie j n eerstn nachtvörs an t rikroadn goat van 'zol t wa' en 'zol t nich'. En zich zoo anstealt dat toet Nederlaand Bartlehiem keant, nen scheet en dree knikkers, en dat al dee't van schaatsnloopn net zovölle verstaand hebt as de katte van n zundag t hieropan hoaldt en zoepnd op t ies stoat.

H - En dat ze in Liwwardn de stad verstopt en hoge teagn de huze opmiegt. Dikke as doeزند man.

S - Onmeundig hellig wörd iej dan. Mer wiej zölt oons inhoaldn.

H - Joa, mer woarum feilik? Dat doot zée toch ok nich.

S - Da's woar.

V - Uh... joa, lusteraars t wördt hier luk koald op t ies, wiej mosn mer s terugge noar Hil... Keerls, heandig-an! Bliedt van dee dröa of. En van miene das. Lusteraars, ik... Ze griegt mij an! Den slag bij Warns is der n keender-partiejken bij. Bliedt van mij of met dee groffe kolnschupn!

A'j mij nog heurn könt in Hilversum. Ik kan ze nog net twee tred veur bliedn. Stuurt de ME. Zeandt de huzaarn. Ik smiet n mikrofoon of mer wa'k nog zegn wol: hellup!!!

Enschedese School - Hengeler weend

Met ne tweedelige oaverzichtstentoonstelling (an t begin van t joar in t Stedelijk Museum van Amsterdam en töt in november in t Rijksmuseum Twenthe) smit t keunstkollektief De Enschedese School t der biejd daal, noa tweentig joar. Motto: Zelfmoord op verjaardag!

t Tweede part van dee tentoonstelling wöörn vrieddaags den 12n september in Eanske lösdan met ne muzikale biejdreage van Fay Lovsky (dee't doomoals oonder n naam Fay Lovesick ere eerste plaat Sound on sound hef floatn maaken deur 1000 idioten, t eign plaatnlabel van de Enschedese School) en ne geestige leazing van nen teks in t plat deur Gerrit Klaassen.

An dizn teks hebt meer leu an metwearkt. Biej t terechte maaken van den tentoonstellingscatalogus - ne dikke kraante met n tittel Laatst post - hef den Eansker schriever J. Heymans n kuiervroagn had met polaroid-fotograaf David van 't Veen en doar nen oard column van maakt. Den wöörn in t plat bewearkt deur Goaitsen van der Vliet en ofdrukt op ziede 5 van den catalogus.

Ineenn zatn dee jongs van De Enschedese School in De Ark. Hoo en wanneer at ze doar kömn bint, dat wet ik zoo sekuur nich meer. In 1974, um den doon. Ik bin nich zoo vernemstig met joartaln. Dat keump deur mienn kameroad... uh... Korzakov. Ik har as eerstn n atteljee in dee oalde school. Ik mos der alle dage wean, want in mienn eenmood was ik ne anti-kraak-beweging. Laterhen kreegn ok Warner Braspenning en Dries Ringenier doar n atteljee. De leste lokaaln wöörn innömn deur De Enschedese School. In n anvaank vun ik t almoal n onwies gedoo. Dee jongs warn n betken hip-hop. Nijmoodse flantuutn, dat hadn zee. As t boetn tweentig groadn vreur, leupn zee doar roond in ere bloeskes met korte möwkes. Benaamp t heamp van Kees Maas zee ik nog kloar veur mij: palmbeume stunn der op! Dee jongs benömn zich as keunsthomo's, met ere bloondeerde höare. Van zukke David Bowie-types. Ze leekn verduld wa van dee voldretn palingveln. En zoo mager as n braand. Aaltied an t groondhoalt, mer wa grote auto's veur De Ark parkeern. Nen Snook¹ en nen dikn Volvo. t Was eer ne Amsterdamse School as De Enschedese School. De greutsigheid dreup der of. Stads gebloas. Joa, Hengeler weend, dat was t. Zee veuln zich nog wa. t Was vanzölf ok gin keunst met acht man wat creatiefs te maakn. As

---

¹ Ok wa: Striekiezer

n eenn niks bedeankn kon, dan wus n aandern nog wa wat. Zee vuln mekaar an, mer völ biejjunders was t nich. Met eern anhaank der biejj was t krek nen oard voetbalelftal. De Enschedese Boys in de keunst. As der ene dat met dat oor van Van Gogh allenig oetprakkezeerd har, dan har t gin minne jong wes, mer zee hadn t al tehope doan. Dat was dus onmeundig dunne soep. Met n popn-eurke der in.

An t lestn bint ze noar de grote stad verhuusd. Doar wa'k, mö'k eerlik zegn, bliej van. Um de school um too zag t der verschrikkelik oet, asof t Turkse leger doar n nachtjen hoeshöaldn har. Mer dat gedoo met dee dakpann leek hilndal neargns op. Op n moal zatn dee idiootn op t dak. Zee perbeern lekkerieje te verheltn, mer doo't ze der met kloar warn zag t dak der oet as nen tealder spaghetti. De pann lagn scheef en schel. En dan n hof! Alle tegels warn vorthaald deur nen annemmer en den har as daank doarveur nen wal opsmetn. Dat wör zoo nen alternatievn hof met völ roet. Later, doo't De Enschedese School t a lange perbeern te maakn in Amsterdam, greu'n t grös teagn de muurn van de school op. Doarvandan dat de sloffigheid deur de muurn sleug. Dee tegels he'k der almoal wier kaant in leg. As der noe nog s n pölken grös n kop opstek woar at t nich heurt, dan mö'k reukeloos an dee kwitkoontn van De Enschedese School deankn. Zee warn nich miene beste kameröa en dat bint ze nog nich, mer ik wil ze ok nich zwart maakn. Doo't ze vortgungn hebt ze nen hilm deurn ledder stoan loatn. Nee, doar kaan'k alns nich van zegn.

Un hert veur steen

Op nen reagnachtign zundagnoamiddag har e niks te doon, zoodoanig is t begunn met um. Den zundagnoamiddag besleut e um zich te goan wiedn an t schrievn van gedichtn. Hee gung zich dichter neumn, t moech dan gen vak wean, n ambach was t wa. As dichter broekn e zich naar en leern stöarig better an. Sonnetn, roondeeln, ballades, iej hoovn mar te roopn en oonzn zundaagnsn dichter schudn ze oet ziene mouwe.

Mar der was een probleem, den dichter har niks gin biejzunders um oaver te dichtn. Hee kon t alverdan hebn oaver de zun, den reagnboog en oaver de dood, mar der was ok nog leavn. Alleen: zien leavn was aait van t zölfde. Dat krie'j a'j krek oppast, dan vaalt der rech nooit wat veur. Alns gung al ne eeuwigheid zoo zienn dageliks gaank. Töt den dichter nen messeler zag den n schier stukske muur opmesseln deu.

Den dichter, in de wetnschop dat messeln ok n vak is, vreug an n messeler woarum hee juist dat keuzn har. Den messeler stök zienn aarm in de speciekuup, en met de specie nog op n troffel zea-r e: 'Ik kan oe dat noe makkelik verteln, mar dootieds ha'k t der zoer met. In miene jonge joarn leup ik n zetke met n hil mooi wich, mö'j wetn. Duvelsmooi kaan'k achterof wal zegn, want op nen vriedagoavnd gaf e t mij ineenn op. Ze bleek a nen tiedlaank nen aandern an n aarm te hebn. Joa, zoo geet dat. Ik heb mij den oavnd vol loatn loopn in t kafee. En doo't ik deep in n nach wierum noar t hoes hen kreanseln langs de bek, ha'k der wal in springn wiln.' Den messeler deu de specie op de muur en lea met nen haandign slag nen baksteen op de stea. Oonderwiel kuiern e gewoon verdan: 'Ik wet nich of t van de frisse boetnloch kwam, mar ik gaf s let op t steenn brugke. Oaver dat brugke was ik al wal doeznd moal eerder kömn, mar eerst den oavnd veul mij op in wavunn froain boogn t oaver de bek spand was. t Was n rech koonststuk, benaamp t messelweark van de leuningn. Ik heb de haande der op leg en mij veuroaverbeugd: in t moanlech zag en heurn ik hoo at t water deur t gewulfte op wördn slorpt. t Was net nen onmeundign vretmoond...'

Den dichter luustern met nös en bek: doar kleunk poëzie van t zuverste water.

Dreumreise vuur keender

Nen grootn hoond sprung van boetn noar binn hen. Wat zol der goan gebuurn? t Keend klum op ziene rugge en gung klabats de boavndure wier oet.

De boernvrouwe stun achter de kökntoafel, met börste as kanonn, en was gängs teagn eern boek an stoete te sniedn, t ene stuk noa t aandere, met nen langn knief.

Aandere keender wazn an t reern en zatn op lutke steulkes an de toafel. Noa t etn sleugn ze almoal n kruus en striedn noar n goardn, in de boetnloch. Jongs-en-gin-ean, wat leupn doar völ zwienn: zee weanteln zich in de doonkere eerde en schildern zichzölvn zwart op dee wieze. Bo wisse, bie t modervearkn lagn de bign in de riego en wazn stöarig an t zoegn an de memn.

De keender leupn noar de moate um de beeste te heudn, mirakels wat gung t der of, zoo völ waark - at ze meu wazn gungn ze in de zunne lign.

De zunne wördn grötter en grötter, nen grootn geln bal van goald, onwies waarm was t! n Schoer scheuf vuur de zunne, de loch wördn duuster en de beeste gungn met n eers noar achtern stoan, kort bie mekaar. t Eerste grommelschoer kwam der al an, de klerazie van de keender wördn nat, ze gungn op t hoes op an.

n Meaken en nen jong gungn oonder ne oalde paraplu met n leedke op de lipn noar t hoes, t was t nije van Jantje Smit oaver ziene böppe. Mer in gedachtn wazn ze gängs met veurn op nen grootn boot, langs Zuderzee-pleatskes - zoo kwamn zee in Blokziel.

Doar was ne broaderieje in de stroatn met oalde huze, woar at leu in de klee van umtreant 1600 mekaar verdröngn. Muziekleu met trompetn en doedelzäkke, en ne koare met zingnde keender - mangs met snotterbeln - gung vuurbie. Ok zagn ze doar nije auto's met vrouwleu der op en der an, met bikini's en heudkes op, jongs wat lachn!

De keender vermaakn der zich met, gungn op de stoepn zitn en zungn eer leedkesrepertoire, te beginn met n Driekusman.

Boavn de huze was nen vleger te zeen, doonkerbroen met ne goaldne steerne in de miln. Un jungske met gelle höare spöln der met vanoet n dakveanster. Op t maark kort bie de bootn an t water wördn n zwien an t spit reusterd. t Vleis wördn waarm en broen, de vlamn sleugn hoog op. Dan wier gung t luk te harre en wördn t zwien zwart an alle kaantn, de höare wazn kleane vlämmekes wördn.

Oet was n dreum!

LEU, POTLEU & STUMPKE

Noe at DNT nich zoo vake keump,
geav wiej temetverdan de leu dee't t
anbetref de meugelikheid in t zölfde
nommer nog bescheed te doon op
aanderleu kritiek in dizze rubriek.

Frank Löwik
Biej bladzie 242

Oo, oo, oo, wat geet t toch good met
t plat. Anerkenning in t Europees
Haandvest, bekeande Nederlanders
dee't der veur in t spier komt, pop-
jengelmuziek in zaaln woar at ze met
de bene oet hangt, oavndvulnde thea-
terprodukties en CD's, n meer of
meender litterair blad in t plat en
nieje schrievers en dichters dee't in
t Neersassies de penne opnemt. En
biej gewone leu het de schaamte hilm-
dal vort.

Iej zoln der hoaste, as in de joarn
viefdig, nen 'tweentig-miljoennedreum'
van kriegn. Mer iej least mangs wa s
oetkômstn van oonderzeukn. Dan
kom iej met de been wier an de
grond.
Mangs leas iej ok wa s wat...
dan goa'j déur de grond.

Frank Löwik
Helligheid dee blif

'Joa, ik geleuf da'k model stoa veur n
hil deel van miene ginneroasie,' zea
Herman Finkers in DNT6. Hee
dooln der op dat hee in de joarn
viefdig en zestig in t steenkoolneder-
laands wördn op-ebrach deur oaldn
dee't zölvn good Tweants sprakn.
Krekt zoo was t ok bieje oons.
Ik kon mij good wierekenn in de
situatie dee hee schetsn, in hoes en op
de schooln. Ik hebbe de zölfde
schooln deurloopen as um: de Sunt

Egbertus en de Pius X.

In dee leste schoolngemeenschap
kreeg mij eenmaal nen conrector in
n kraagn doo hee der mij op trap-
peern dat ik plat deu met een oet
Geestern.

'Jongens, jongens, jongens,' basn hee
met nen hoogroodn kop: 'Praat niet
zo onbeschaafd. Jullie willen toch wel
verder komen in het leven?'

t Heugt mij nog as den dag van
gister. Dat was mien Wendepunkt. Ik
was 'onbeschaafd' zoo leern mij den
Rotterdamsn inkömmeling, miene
oalde leu, grovaa en gromoo ok.
Da'j dat efkes wusn!

Hier begön miene helligheid oaver de
situatie um t plat. Irritatie was der a
luk eerder. Dat lag aans. Op verjör-
daag mochn de manleu bieje oons
geern klassineern oaver pooltië en
hoo as t ammoal mos in de weerld. Ik
deu doar geern an met en höng ne
partie an dee doalmoals- wiej hebt t
oaver de joarn zeuvntig, as enige veur
de natuur opkwam (dat wat ze noe
milieu heet). Wat mij tooverdan stak
was dat t al in t plat göng tusken zeit
meer de 'grootn' en zoo rap as ze t
teagn oons hadn veraandern dat in t
steenkools.

Iej veuln oe meenderweerdig. As
wichter behandeld. t Hollaands was
ne sproake veur dee't te klean wadn
veur t toafellaakn. Doarop begön ik
in t plat. Ik kreeg t pas noa n paar
joar wierum. Ne sproake veur de
wichter en de haalfwasn zoo leut mij
in dee tied t Hollaands too.
De lillikheid zat der good in.
In 1975 kwam den Kreenk veur de
Tweantse sproake van de grond -
dooties nog ne verening dee't met
gezag opkwam veur t plat. Ik wördn
direks lid.

Noe zi'w wieder in de tied. Den
kreenk is ne gezelligheidsvereniging
ewördn, dee't der nog nich in slaagt

ere bodbreevn foutloos de deur oet te kriegn. En dat veur ne *spraakverening*.

Met de oalde leu dee't oe in better Hollaands op woln brengn dan ze zölvn ooit oet n moond kreeg, kaans noch jummer gin gesprek oaver t plat anvangn. Zee begriep fenoalweg nich woar t oaver geet.

Mangs bie n börrerken geavt ze oe geliek, mer den aandern dag doot ze met de wichter wier van 'Doe jij lekke speelun?'

Nee, de helligheid... dee blif wa.

Gerrit Kraa

Wat mean iej wal

In DNT6 steet ne vradderige receansie oaver de fascimile-oetgave van t oet 1959 dateernde *Woordenboek van het Rijssens Dialect* van K.D.

Schönfeld-Wichers. De receansie is eschreevn duur Gerrit Klaassen en Goaitsen van der Vliet.

Noa de eerste leazing leek t miej better um doar neet op te reageern. De toon was miej te zoer, en dat is neet vuur t eerst. In t vervolg toch s wat vroger noar berre of ne bettere kwaliteit wien drekn. As iejeu de leu iets wilt biebrengn, köj ze nen ziegerd an n kop geevn, mear nen striekerd oaver t heuvd met n zacht woord wil meestal nog mear woon-dern doen. Toch n wierwoord:

Disn herdruk zol oet-ekömn wean 'duur meute van de keerls van Ter Harmsel, Gerrit Kraa, en nog n paar aandern.' t Spit miej mear ik heb miej doar neet met bemöaid, al stoa ik der wal volledig achter.

Dan wordt t commentaar nogal vinnig. 'Oondertusken is dit fonologiese gadderbeukske met t oog op ne wiedere taalontginning van wenig nut.' Wi'j wal geleuvn da'k doar nen alder-

barstndn schrik van heb ehad. Viej zit in Riesn dus met n gadderbeukske. En t hef gin nut. Affijn, viej hopt da'w dat oaverleavt. Zelf he'k n zetje de gewoonte ehad um oet dat gadderbeukske elkn dag ene bladzie te leazn. En ik heb der nog nen heeln hoop van eleard. Zoo stoat in dat kleane book mear as 450 sprekwöarde en gezegdn. Mear allicht weet iejeu al zoovölle van de Tweantse sproake da'j doar gen baat bie zoln hebn. Mear doar zeent toch wal bettere bladzedn as dee van dit gadderbeukske? Mangs wal, 's mangs neet. Boavn mien berre he'k ne plaanke woer dit smalle beukske gleuindig mooi op past. A'k doar Dijkhuus of de latere oetgaavn van Schönfeld op legge, he'k de kaans um met n zear heuvd wakker te wordn.

t Eerste bölke van de receansie in DNT wordt oonderteeend duur (GK). Dan volgt der nog nen bol, oonderteeend duur (GvdV). Dat commentaar is nog völe vinniger! Schönfeld hef in de *Driemaandelijke Bladen* n supplemeant ezat. Met zinne excuses der bie. En woerumme, zoo vrög hee zich of, 'is dit supplemeant nich verwearkt of op zien meenst stoomp oavernömn in de heroetgaaf? Of is dit wier zon geval van wat wiej bie DNT zoo geern neumt: knooiboksnweark?' Dan gef GvdV twee meugelikheeden: óf de oetgevers van de facsimile-oetgaaf wusn neet dat Schönfeld ne anvulling har eschreevn (wat dom, wat dom) óf ze wusn t wal mear deend der niks op oet en in dat geval is t n affront teegnoaver den perfectionist Schönfeld.

Mien antwoord is: DNT zol der op vuuroet goan a'j oezelf en oew leazers neet zukke vinnige vroagen stelt. Iej könt gewoon t nommer driein van Ter Harmsel of van ene van de andere 'keerls', of desnoods mien nom-

mer, en dan ha'w oe t antwoord könn geevn. Dan was dee toon neet neurig ewest en hadn de leazers dreks bescheid ehad. Noa disse manere van klassineern he'k de moodvearn loatn hangn en veul ik der niks vuur um t antwoord alsnog an n neuze te hangn. Schoonwal: dan blijft de abonnees van DNT onweetnd. Umwille van dee leu de oetleg dee al in nommer 6 had könn stoen as GvdV efkes har wiln beln: dat supplemeant in de *Driemaandelijke Bladen* was bekeand. In Riesn least ze neet allenig mear DE NIEJE TIED. Schönfeld hef dat stukke nog wier later verwoarket in zien oetgebreider *Woordenboek Twents Nederlands* en doar nog wier völle mear gegeevns in ezat. Wee dus volledig wil wean, mut dat dikke woordnbook koopn (as t nog oarns te koop is). Doar steet bekaand alns in. En as iej dat in facsimile-oetgave zoln wiln stopn, doar was gen beginn an. En zoo bleef dat eerste book zooas t in 1959 was bedoeld: ne eerste kennismaking met t Riesns. Handzaam, beknopt, mear wal de möaite weard. En as hommage an Karel, den nog aait gen standbeeld hef, köm dan zin portret der bie in. Hee kik oart van oe vort. Asof e zich schaamt vuur zuk genöal van GK/GvdV. Sans rancune, mear a'j dit woordnbook nog wier ne keer n gadderbeukske dörft te neumn jage viej oe in Riesn eundersteböavtn met t nieje Leemspoertreintje of voare viej oaver oe hen met n Eantersn zoomp. Wat mean iej wal.

Gerrit Klaassen/Goaitsen v.d. Vliet
Wiej meant t wa good

Wiej weelt nich leuvn dat wiej meender achtinge hebt veur t weark van KSW as de Riesnders. Dat standbeeld möt der rap komn, al köj oe

ofvraag of KSW zölvn doarmet zoo innömn zol wean.

Doo't ik mij vergangen joar, den 11n oktober in t Parkgebouw in Riesn heb loatn inschrievn vuur de aanderhaalve wekke doarnoa te verschienn heroetgaaf - dee'k wisse ne historiese weerde tooken, aans ha'k de beneuming van 'Riesns taaltestameant' wal vortloatn - en ik Gerrit Kraa vrög of hee doar ok met van doon har, dö hee van joa. Hoo he'w t der noe dan met as e hiervuur schrif dat e zich 'doar neet met bemöaid' hef? Was de verleiding um zich den oavnd in dizze eer te loatn betrekn misschien te groot? Of he'k mij verkekn op dee (an dizze kaant van de weerld völ broekte) joa-variaant, woar at hier met 'joa-joa' wal s 'ik zol geern joa zegn, mear ik heb mij doar neet met bemöaid' zol könn wördn meand? Noe löat de vraagstelling dee döt van 'der met van doon hebn' der ok alle ruimte vuur um duur den verstoander aans interpreteerd te wördn ('heb iej doar wet van?') as duur den vroagnstellerd ('heb iej doar ok an metwearkt?').

Dat wi'k wa in n tuk stekn. (GK)

De beneuming van 'fonologies gadderbeukske' wil niks meer en niks meender zegn as wat t is: n beukske met ne verzameling weurde in ne fonologiese schriefwieze, en doar is an zich niks mis met, duch mij. (GV)

Dat de heroetgaaf 'gin nut' kan hebn um met plezeer te leazn, um van te leern of um zoo mooi op ne plaanke boavn n ber te pasn, dat steet neargns. Bloots dat t 'met t oog op ne wiedere taalontginning van wenig nut' is. Dat wil allenig mer zegn dat t oons nich völ wieder brech op n pad noar verbetering van de toogaanlikheid en de toopasbaarheid van de Tweantse sproak. (GV)

Wat t ok wean wil: dat 'leemspoertje' raak ik nich 'eunderstebävt'n van en n kop kaan'k wal boavn t (Regge) water hoaldn. (GK)

t Antwoord van Gerrit Kraa op de vroege woarum at ze nich wat met dat supplemeant doan hebt, hef mij nich oavertuugd. Van zölfs ken ik t prieznsweerdige *Woordenboek Twents Nederlands* (1983) dat a lange joarn oetverkoch is. t Gung mij benaamd um t vortloatn van alle (weurde van KSW:) 'verbeteringen van belangrijke drukfouten'. Doarvandan dat ik van dat mönniknweark in een van dee biejsundere eksemplaarn van zien *Woordenboek Nederlands Twents* neumn: t eignhaandig sekuur oaverplakn van n groot getal an foutn met fiene betypte striepkes papier. Dat was nich van de nood, umdat e aans nich wat te done har, mer umdat hee zonn perfectionist was en ginne onvolkomnheeden in ziene geschrift n wol.

In de besprökn heroetgaaf stoat ze noe almoal nog in. Dat boek kan dus nooit wean (weurde van Kraa:) 'zoaas t in 1959 was bedoeld.' (GV)

Bert Wolbert

Reaktie op KORT EKEURD

In DNT6 (228) besprek Goaitsen van der Vliet t boek *Informatie en Literatuur oet Oaveriessel*. Dizze eenmoalige oetgave van de Schrieversbond Oaveriessel wördn op 30 november 1996 oetgevn bij gelegenheid van de eerste vergadering van de schrievers dee bint anslötn.

t Har en t hef tot doel n informatieboek te wedn veur de leedn en aandere belangstelndn. t Gef n oaverzicht van wat de Schrieversbond veursteeet, wel der lid bint en wat korte literaire biejdreagn oet verschilnde heuk van

de provincie.

Van der Vliet sprek van ne oetgave van de 'platschrieversboond', dit mot wedn 'Schrieversbond veur de streektaal'.

De resencent hef in ziene besprekking gen één good woord oaver veur dit boek en hopt dat, as de Schrieversbond Oaveriessel serieus wil wördn nömn bij oaverheid en literaire instanties, zee de rest in de kast loat lign. Want t kon ear wis wa s op n emmer vreezn!

Dit is mij nogal wat en op zien minst verwocht iej dan argumeantn dee hoalt sniedt. Dee wördt nich neumd, want iej wilt mij toch nich zegn dat anmarkingn op: t lettertype ('lillikste belettering'), de teekning op de veurkaant ('bouwbestek'), de verschilnde schriefwiezn, de evn paginanummers (nich op de leenker bladziede), t nich good plat schrievn en ne verschrieving in de verantwoording van *acteur* in plaats van *auteur*, stekhoaldnde argumeantn bint um dit boek zoa te bagatelliseern. Trouwns: wat is good plat as iej de streektaal leavndig wilt hoaldn?

En wat al dee schriefwiezn angeet, de redaktie hef bewust wiln loatn zeen dat der nog ne grote variatie is in schriefwiezn in Oaveriessel en der hier nog völ weark te verzetn is.

Op de vergadering van de ofdeling Twente op 22 mei 1997 wadn wiej as schrievers t der oaver eens dat dizze kritiek van DNT nergns op slöag. Alle beuk hebt oundertuske ear bestemming vundn.

Goaitsen van der Vliet

Bescheed op reaktie

Miej ducht platproaters en platschrievers bint aait nog leu dee't plat doot, spreknde- en schrievndewies. Wat is nen boond van leu dee't zich 'creatief

en serieus gangs wilt holden met het schrieven in de streektaal' dan aans as nen platschrieversboond? Bij t angoan van oons 'blad in t plat' he'w kloarigheid gövn oaver t broekn van t woord 'plat' woar at t de Neersasse sproake van oons deel van t laand anbetref. Ik citeer (DNT1 ziede 2): 'Veur oons hef dat ginn minn biejklaank.' Oet de pubelkaties van de leste joarn blik dat völle dee hoalding hebt oavernömn. Zoo te zeen hef nich alman t zoo wied.

Ik möt eerlik zegn: bij t kuurn van t prisnteerbeukske van de SBOv har ik nog krek neegn regels töt mien verdoon, dus ik mos naar zunig wean met t geavn van veurbeeldn. Mer meesttieds hebt de leu an n haalf woord wa genog.

Benaamd um dat 'serieus' gangs wean met t Neersassies plat bin ik lid wördn van den niejn platschrieversboond. Ik wol geern metwearkn an t optrekn loatn van den daamp van amateurisme den at der aait nog oaver de platschrieverieje hen haank. As dan den zölfdn boond noa n joar van veurbereidn zóó wat an de weerld veurleg, joa, dan wör ik hellig. Zölvs t formuleern van wat ze veurstoat kleut eer nog (ziede 0): 'de literaire kwaliteit *van* de streektaal te verbettern.' Dan zeg ik: met de literaire kwaliteit van t plat is niks mis met, de leu zoln s wat meer let mötn geavn.

Op de höltink van de ofdeling Twente warn zee 'as schrievers' t der oaver eens dat miene kritiek neargns op sleug. No, da's toch boetngewoon! Ze hebt de reuskes a mooi an t bleuin an, doar bij n boond. Ik road eer de köppe nog wieder in t zaand te stekn en mooi verdan klöttern en doon van 'loot mer kuuln, t löp wa lös'. En dan mer wier kiekn wat t wördt.

Bert Wolbert

Finkers ziene meaning

Bij t los doon van t booknbal op den 21n februari 1997 heb ik, as veurzitter van de Schrieversbond Oaveriessel, in n paar zinn perbeerd mien ontevreadn geveul bij t leazn van de meaning van Herman Finkers oaver t Tweants, te verwoordn. Finkers hef in n paar interviews ziene gedachtn loatn goan oaver de Tweantse taal en döt doar oetsproakn woar ik meuite met heb.

Op t booknbal he'k as ounderdeel van miene inleiding t volgnde zegd: *Alleen ziene oetsproakn oaver ounze benoadering van t dialekt en de toekomst dervan, dee't hee de leste tied döt in allerlei media, stek ouns n betke. Ik vroag mij of hoo't hee an dee wiesheid koomp. Finkers is van beroep grapn-maker en gen taalwetnschopper. Ounderzeuk hef hee, bij mien weetn, nich doen. t Gevöarlake is dat völ leu um geleuft en noaproat.*

De redaktie van de DNT hef mij vroagd hier ne toolichting op te gevn. Met dat *ounze benoadering* meann ik, nöast de gebroekers van de streektaal in t algemeen, benaamd de leu van de organisaties dee't zich drok maakt veur t in staand hoaldn en 'opwaarderen' van de streektaal. Met den lestn zin wol ik angevn dat t gevoarder in zit dat nen argeloozn leazer de meaning van Finkers (toch ne autoriteit, den t kan weetn!) op zien woord geet geleuvn en der n verkeerd beeld noar boetn hen koomp oaver de streektaal en ear tookomst.

In t interview in DNT (en ok in De Twentse Courant Tubantia van den 1n februari 1997) gef Finkers an hoo at t um in zien leavn is vergoan met t Tweants en hoo at hee, oet leefde veur dizze streektaal, oundersteuk hef doen noar taaltechniese zaakn zooas veurkomnde geslachten, lidweur en aandere specifieke eigschapn van t

Tweants. Ik nem doar miene pet veur of. Ok schetst Finkers n beeld van de toekomst van de streektaal, waarbiej iej hoast goat gelevn dat der gen toekomst meer is. Veur de jonge leu is de streektaal verkekn, de oalde leu kriegt t op ear kop, t ounderwies is zwoar te kort schötn, en ok de leu, tehoap in organisaties dee't zich gangs hoaldt um juist dizze streektaal 'op te waardenen', kriegt der van langs. De Twentenaar is tweeslachtig, zee zoln n veurbeeld könn nemn an de Freezn. Ik deank dat dizze meaning van Finkers, hier in t kort saamnvat, meer is baseerd op noe en dan woarnemmingn, as op resultaatn van n ounderzeuk. Finkers hef wa n taaltechnies ounderzeuk doan en doar zeg hee wieze dinge oaver.

Oet ervaring weet ik dat iej der vrea met mot hebn dat nen Twentenaar t in zich hef van: doot mer gewoon dan doo'j al gek genug en woar maak iej oe drok veur. Doar is weanig an te doen. Alleen deur gerichte veurlichting, de leu der bieje te betrekkn en ze bewust maakn van de weerde van de streektaal bereik iej misschien n kleen deel van oewe doelstelling. Wisse nich deur ze bieje veurbaat te demotiveern, um mer wier s n good Tweants woord te broeken.

Een veurbeeld oet t interview wil ik anhaaln um Finkers ziene gedachtn wier te gevn. In DNT6 (234) zeg e: *Joa, oavera um oe hen zee'j t gebeur'n. Ut mooie oalde Tweants wördt achteroetsmetn.* In DNT5 (185) wördt um de vroag steld wat veur plat hee wil broekn in ziene veurstelling. Finkers gef as bescheed: *Gewoon good Almeloos plat, en dan nich t Almeloos van de joarn zestig of zeuvntig, mar t Almeloos oet de tied van miene grootöalders.* Dee gedachtn bint nich van dizze tied! Ne associatie met knipmuske, kloompe en wet ik nich wat, is rap maakt. Hoo kön wiej ouns as Schrieversbond, Kreenk vuur de

Twentse Sproak of aandere organisaties, nog geleufweerdig maakn noar de toekomstige generaties too, as wiej vasthoaldt an t Tweants dat Finkers hier veursteet? Doarmet wil ik abso-luut nich zegn dat oalde weur nich meer broekt magt wördn. Ne taal mot leavn en metgoan met de tied. Der mot toogaank wedn tot nije weur en zinsvorming en wisse zal doar de invloed van t Hollaands en zölfs aandere taaln nich oet te sloetn wedn. Ziene oalde leu en ziene grootöalders, woar hee van zeg dat zee nog zoo mooi Tweants sprökn, zölt ok wier anders hebn sprökn as ziene oavergrootöalders. Dizze oavergrootöalders broekn woarschienlik meer Fraanse weur as de generaties doarnoa!

Herman Finkers
Bestn Bert

t Lik miej zoo too da'j de kraant op n kop hebt leazn. Ik begriep t nich.

Frank Löwik
Klöafzin 3

In DNT2 vreug ik leazers Tweantse zinn in te steurn, dee't later deur Gerrit Klaassen 'klöafzinn' wördn neumd. Kriteria: Tweantse weurde dee't echt ofwiekt en met mekaar veur boetnmaarksn lastig in de oetsproak bint. In t nommer dat doarop volgn kwamn reakties.

Ik bin der noe nog ene an de wol kömn: *ölliet iejeu oeleu wa in?* Wel löt de verzameling wieder greuin?

IN & OAVER T PLAT

Nieje oetgaavn, meest van dit joar töt september an too, deels noar opgoav van de Overijsselse Bibliotheekdienst (Bibliofoon niej nummer 0900-9394, 75 ceant de minuut) en t Staring Instituut.

In druk

- Johan Alferink, *Planten- en dierennamen in het dialect van de gemeente Hellendoorn*. Historische Vereniging, Nijverdal
- Dick Bartelink, *Achterof bekekken*. Verhaaln in t plat van Eibarge. Bartelink, Dedemsvaart. ISBN 90 802987 2 7
- Harman (=Harrie Kemperman), *Zwarftochte / dur de Liemers, Bargh en Grensstreek*. Gedichtn bieje pentteekningn. Eign beheer, Westervoort
- Jan Slofstra, *Woer ziej van / Biej- en skealdnaams in Riessn*. Eign beheer, Riesn. ISBN 90 9010614 6
- Oonzen Harman, *Op kousenveute*. Gedichtnbeundel. Illustroaties A. Maat. Van de Berg, Eanske. ISBN 90 5512 066 9
- Gerrie van der Waarde-Nikkels, *Vroagen*. Gedichtn in t Sallands. Salland-serie 17. Guldemonnd, Roalte. ISBN 90 71429 26 1
- Herman van Velzen, *De wasvrouw*. Verhaaln. No 17 in de riege *Verzamelde werken van H.v.V.* Van de Berg, Eanske. ISBN 90 5512 060 X
- *Pennevrucht'n van plattelandsvrouwen oet Overiessel*. Oaverzicht van biejdreagn an den jöarliksn 'dialectdag' van 1989-1995. Illustr. Margo Jonkeren
- *Pluzen*. Verh. en gedichtn. IJsselakademie, Kampen. ISBN 90 6697 086 3
- *Taal tussen Oldemarkt en Oldenzaal*. Weark van de Oaveriesselse plaatschriefpries 1995. Van Deinse Instituut, Eanske. ISBN 90 74064 08 6 (meer hieroaver op ziede 263)
- *Den tillefoon / en andere verhalen en gedichten in het Achterhooks en Liemers*. Red. Stef Grit e.a. Staring Instituut, Dörrekum. ISBN 90 73667 27 5
- *Twents / Hoo schrief ie dat? / Hoe skrief ie dat? / Hoo schriew iej dat? / Zo schrief (sic) wiej dat!* Kreenk vuur de Twentse sproak, Eanske

Op CD

- Boeren Bodyguards, *Knettergek van klompen*. Mini-CD. Wierdn
- Evening Stars, *Heb iej effe tied veur mien*. Cedeo, Borculo. TES 0696
- Kas Bendjen, *'t Mot broezen*. Cedeo, Borculo. KB 010197
- Noar de Blixem, *Vrie-je kearls*. Cedeo, Borculo. HARKO 1
- Henry Welling, *De Heijmaker*. Cedeo, Borculo. HWCD 001
- Zeute Dröpkes, *Dubbel zout*. Cedeo, Borculo. ZD 01

t Is wier roonseltied

Iedern DNT-abonnee den veur t tooknde nommer
nen niejn betaalndn abonnee anbrech
krig n mooi verhaalnbeukske
veur niks in de busse:
Op n biester
niejmoodse schetsn in t Almeloos
van Frank Löwik (weenkelpries 12,50)

Griep dee kaans!

De Oare útjouwerij

t Sander 36, 7522 AM Eanske, 053-4359229, vdvliet@a1.nl

Nieje oetgaavn van betaansie

Oaverzat deur Frank Löwik en Goaitsen van der Vliet
Asterix den Galliër - Kats in t plat! f 15,-

J. Heymans (Kader Abdolah, Marcel Möring, Jaap Scholten e.a.)
Sprong over de IJssel f 30,-

Michiel Wilmink
28 / Verhalen uit het leven f 12,50

Dizze beuk krie'j in de busse a'j den weenkelpries oavermaakt
op giro 4611391 van De Oare útjouwerij in Eanske
(en a'j weelt ma'j der nog wat bie'j doon veur t opsteurn)

DE TWENTSCHE COURANT
Tubantia

HOAST WA
HOES AN HOES
LEAZN